

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
KATEDRA CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Specializace: Cestovní ruch

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK V CESTOVNÍM
RUCHU VE VYBRANÉM REGIONU.**

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. Ing. Marie Hesková, Csc.

Autor:

Kateřina Šubrtová

2006

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu
Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina ŠUBRTOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**

Název tématu: **Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést analýzu technických památek a technických atraktivit.

Na základě primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek v oblasti Týna nad Vltavou.

Metodika postupu:

1. Studium odborné literatury.
2. Analýza primárních a sekundárních informací.
3. Provedení vlastního terénního průzkumu.
4. Návrh na využití technických památek jako produktů cestovního ruchu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Použitá metodika, 4. Vlastní práce, 5. Závěr, 6. Resumé v Aj nebo Nj, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

Rozsah práce:

30 - 40 stran

Rozsah příloh:

dle potřeby

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

- Klempera, J.: Vodní mlýny v Čechách IV., V. Praha: Libri, 2001.
Lednický, V.: Technické památky v cestovním ruchu. VŠB Ostrava, 2004.
Novotná, D. a kol.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku.
Praha: Olympia, 2004.
Procházka, L.: Lidová architektura na Vltavotýnsku. Městské muzeum
v Týně nad Vltavou, 2004.
Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití
volného času. Praha: Grada, 2003.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce:

15. března 2005

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

UNIVERSITA
V OSTRAVĚ
V OBLASTI
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Využití technických památek
v cestovním ruchu ve zvoleném regionu“ vypracovala samostatně na základě vlastního
zjištění a podkladových materiálů. V přiložené bibliografii jsou uvedeny všechny literární
prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Táboře dne 13.4.2006

Kateřina Šubrtová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat zejména doc. Ing. Marii Heskové, Csc. a RNDr. Blaženě Gehinové za odborné vedení a věcné připomínky při zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji všem, kteří mi poskytli potřebné informace , bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

10. SEZNAM CITACÍ	46
11. PŘÍLOHY	47

1. ÚVOD

Technické památky jsou součástí kulturního dědictví. Stejně jako výtvarná díla, literatura a divadlo jsou svědky lidského poznání, vědy a pokroku. Technické dědictví evokuje hodnoty zaniklých řemesel a výrobních postupů. Díky nim se lze znovu ponořit do historie míst, pochopit atmosféru objektů či vnímat jejich zvuky.

U technických památek je důležitá jejich lokalizace v krajině. Proto cílem péče o ně by mělo být obnovení jejich výrobní, popřípadě dopravní funkce tak, aby byly zajímavé pro potenciální návštěvníky té oblasti. Historická technická díla zpravidla neporušovala prostředí, v kterém vyrůstala, naopak je svým řešením, materiálem i prostorovými měřítky doplňovala v esteticky vyvážený celek.

Technické památky se v evropském měřítku stávají stále vyhledávanějším motivem účasti na cestovním ruchu. Tento trend je nejvýraznější ve Francii. Pro tyto památky je charakteristické, že mohou vystupovat soliterně nebo v ucelených komplexech, jako například městské památkové rezervace, historická jádra měst, komplexy průmyslových objektů apod.

V České republice je jejich potenciál zatím nedoceněn. Technické památky jsou jedinečné nebo typicky hmotné pozůstatky dokládající vývoj techniky a její úroveň v určitých historických podmínkách. Dnes jsou vlivem člověka a okolí více či méně zachovalé a nacházejí se ve vlastnictví různých subjektů (fyzická osoba, právnická osoba, stát). Proto pokládám za přínosné zabývat se problematikou jejich využití se zaměřením na mikroregion Vltava, okolí Týna nad Vltavou.

Hlavním cílem bakalářské práce je provést analýzu stavu technických památek daného regionu a na základě získaných primárních i sekundárních informací a fotodokumentace navrhnout jejich využití v produktech cestovního ruchu. Nejdůležitějším kritériem použitelnosti technické památky bude její atraktivita, dostupnost i přístupnost. Vedlejším cílem pak bude vytvořit konkrétní produkt v podobě poznávací či naučné stezky a její prezentace prostřednictvím prospektu (brožury) a následně na seminářích a prezentacích určeným zástupcům informačních center, školám i potenciálním zájemcům.

Z cílů bakalářské práce vyplývají tyto hypotézy:

- Hypotéza č.1: Technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu.
- Hypotéza č.2: Většina technických památek bude z různých důvodů pro cestovní ruch nevyužitelná.
- Hypotéza č.3: Technické památky nejsou přehledně značeny.
- Hypotéza č.4: Poptávka po technických památkách není srovnatelná s poptávkou po jiných produktech cestovního ruchu.
- Hypotéza č.5: Informovanost o technických památkách vzroste.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

„Cestovní ruch je činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu je to jeden rok, u domácího cestovního ruchu šest měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“ International Conference on Travel and Tourism Statistics. Conference Resolutions WTO, Madrid, July 1991, Malá, V.: Cestovní ruch (Vybrané kapitoly). Praha: Ediční oddělení VŠE 1999, str. 11.

„Produkt cestovního ruchu je souhrn konkrétních materiálních (např. zbožových) a nemateriálních (služby) hodnot určených pro uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu.“ Čech, J.: Malá encyklopedie cestovního ruchu. Praha: Idea Servis 1998, str. 44.

Pojem technická památka je obecně definován v § 2 zákona č. 22/1958 ze dne 17. dubna 1958 o kulturních památkách a v jeho pozdějších zněních a zní: „Památkou je kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.“

Upřesnění názvu je v publikaci Dvořáková, K.: Ochrana technických památek. IN: Sborník příspěvků z mezinárodního semináře „Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví“. Ostrava: Státní podnikový ústav, 2001, str. 33-35 a říká: „Technickou památkou se rozumí jedinečné nebo typické hmotné pozůstatky dokládající vývoj techniky a její úroveň v určitých historických podmínkách.“

Za stěžejní dílo v oblasti teorie k technickým památkám je považována publikace Hlušíčková, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku díl I.-IV., Praha: Libri, 2002. Je to čtyřsvazkové dílo, které nemá v české odborné ani popularizační literatuře obdoby. První díl se skládá ze dvou částí. Úvod je zaměřen na historii a dělení technických památek, od druhé části až po konec čtvrtého dílu jsou abecedně vyjmenovány místa výskytu vybraných, nejdůležitějších technických památek České republiky.

Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004 je skriptum Vysoké školy báňské v Ostravě, katedry managementu.

Zabývá se vymezením pojmu technická památka, dělením a využitelností technického dědictví i strategií rozvoje technických památek. Toto dílo je majoritně zaměřeno na území kolem Ostravy, tudíž lze použít pouze teoretické poznatky.

Klempera, J.: Vodní mlýny v Čechách IV., V. Praha: Libri, 2001 je typickým příkladem publikace, která je specializovaná na jeden vybraný segment technických památek. V tomto případě na vodní mlýny. Zachycuje historická data a skutečnosti, které jsou zajímavé, ale může se stát, že památka již neexistuje a v dnešním terénu ji již nenajdeme. Proto je nutné prvotní výběr konsultovat s informačními zdroji památkové péče.

Na základě terénního průzkumu je nutné jako další klíčový pojem vysvětlit termín místní atraktivita. „Místní atraktivita je subjekt, který je spojen např. s technickou výrobou, předmětem technického charakteru. Je dokladem technických dovedností obyvatel a nezapadá do definice kulturní, resp. technická památka viz zákon č. 20/1987 Sb. ve znění zákona č. 320/2002 o státní památkové péči.“ Převzato ze závěrečné zprávy o projektu „Technické památky v produktech cestovního ruchu“ za rok 2005, číslo projektu WB-07-04.

V sekci zabývající se již samostatným mikroregionem Vltava mají své neopomenutelné místo publikace městského muzea v Týně nad Vltavou. Krausová, M. : Týn nad Vltavou. Městské muzeum v Týně nad Vltavou, 2000, podává stručný přehled o historii Týna nad Vltavou od jeho založení až po rok 2000. Sudová, M.: Malý zábavný průvodce Týnem nad Vltavou a okolím, Týn nad Vltavou : Městské muzeum, 1999 mapuje mikroregion Vltava z hlediska navržených a popsanych cyklotras po historických památkách a zajímavostech v okolí.

Čtyřsvazkové dílo Sakař, J. : Dějiny města Týn nad Vltavou díl I.-IV., Týn nad Vltavou: Tiskárna Bohuslava Kučery, 1935, detailně popisuje historii města od založení po polovinu dvacátého století. Stručný přehled z historie města je sepsán v knize Pletzer, K.: Týn nad Vltavou, Český Krumlov: Městské muzeum v Týně nad Vltavou, 1992.

3. METODIKA

Metodická část této bakalářské práce se opírá o závěrečnou zprávu o projektu „Technické památky v produktech cestovního ruchu“ za rok 2005. Zadavatelem projektu je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“, číslo projektu WB-07-04. Řešitelský tým: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedra cestovního ruchu v Táboře. Odpovědným řešitelem je doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

První fází práce je provést analýzu sekundárních údajů. Tím se rozumí prostudování odborné literatury orientované na technické památky, kulturní památky, informace územních pracovišť Úřadu národní památkové péče i poznatky informačních center příslušných oblastí. Z těchto dat byl posléze sestaven seznam a databáze technických památek nalézajících se ve zkoumané lokalitě.

Při definování řešeného území není nutné respektovat všechny vyhledané objekty, ale zaměřit se na ty technické památky, které budou využitelné v cestovním ruchu.

Dalším krokem je terénní výzkum dané oblasti. Každou nalezenou technickou památku je třeba popsat do připraveného formuláře databáze a provést její fotodokumentaci.

Následuje segmentace nalezených a zdokumentovaných památek dle jejich využitelnosti v cestovním ruchu. Na základě toho již lze vytvořit návrh produktů pro dané území. Zpracování informačního letáku (brožury) o technických památkách určité lokality je výsledkem výzkumu. Jeho rozeslání a prezentace informačním centrem cílové lokality, by mělo zajistit zvyšování povědomí a návštěvnosti lokality i samotných památek.

4. TEORETICKÝ ÚVOD K VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK

Technické památka rozhodujícím způsobem ovlivňují proměnu krajiny a sídel. Většinou mají ryze užitkový charakter. Jsou součástí kulturního dědictví, symbolem zaniklých řemesel, výrobních postupů, rozvoje lidského poznání, vědy a techniky.

Pojem technická památka je obecně definován v § 2 zákona č. 22/1958 ze dne 17. dubna 1958 o kulturních památkách a v jeho pozdějších zněních. Tento pojem je přesněji definován v publikaci E. Dvořákové, která říká, že se „technickou památkou rozumí jedinečné nebo typické hmotné pozůstatky dokládající vývoj techniky a její úroveň v určitých historických podmínkách.“¹ Podle povahy se technické památky dělí na movité a nemovité, dále do podskupin dle jednotlivých druhů výrobních odvětví.

Důležitý prvek, který odlišuje technické památky od kulturních, „je jejich výrobní funkce s cílem přizpůsobit přírodu potřebám člověka a vyrobit materiální statky.“² Technické památky mají nejen technickou, ale i historickou a dokumentární hodnotu. Technickou hodnotu představuje uplatnění pokrokových technických principů, technologických metod i jejich konstruktivní řešení. Druhé dvě hodnoty „dokládají určité vývojové stádium příslušného výrobního odvětví i technického oboru a technologie v závislosti na dalších lokálních vazbách technických objektů k ekonomickému a společenskému vývoji.“³ Dalšími neopomenutelnými kvalitami technických památek jsou estetické a emocionální, u některých i biologické a ekologické.

Pro praxi lze modifikovat další definici, jenž za „technickou památku považuje každý předmět nebo objekt, který vznikl následkem lidské činnosti, jejímž účelem bylo přizpůsobení přírody potřebám člověka a mající historickou hodnotu dokumentující tuto činnost v takové míře, že to rozhoduje o potřebě trvalého zachování dané památky jako kulturního statku.“⁴ Z toho vyplývá, že technická památka je výsledkem techniky. Slouží k vytvoření movitých statků a tím pádem k uspokojení potřeb lidstva.

Technické památky nejsou stejnorodé povahy. Každý druh má své specifické rysy dané jejich výrobním účelem. Díky jejich umístění v krajině a působení na okolí byly začleněny do několika skupin. Každý odborník používá jiné dělení technických památek. Pro ilustraci je zde uvedena klasifikace dle Heinricha z roku 1998.

- Památky hornictví a hutnictví
- Památky na zpracování zemědělských produktů

- Technické památky zemědělských produktů
- Technické památky textilní výroby
- Památky výroby sklářské, keramické a meltovin
- Památky vodárenství
- Památky komunikačního a vodního stavitelství
- Pevnostní stavby⁵

„Na území Jihočeského kraje převládá následující odvětvová struktura technických památek:

- Technické památky pro zpracování zemědělských produktů (celkem 179)
- Vodohospodářské technické památky (celkem 87)
- Dopravní technické památky (celkem 123)
- Technické památky a pozůstatky těžby surovin (celkem 33)
- Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě (celkem 40)
- Technické památky ostatní výroby (celkem 34)
- Jiné technické památky stavebního charakteru (celkem 76)“⁶

V oblasti zkoumaného mikroregionu Vltava nelze nalézt zástupce pro každý druh technické památky. Proto budou blíže specifikovány jen ty, které se fakticky nacházejí v určené lokalitě.

Charakteristika technických památek dle odvětvové struktury na území Jihočeského kraje pro území Vltavotýnska je následující:

Technické památky pro zpracování zemědělských produktů

„Území Budějovické i Třeboňské pánve vždy poskytovalo vhodné přírodní podmínky pro zemědělskou výrobu. Má zde svoji dlouholetou tradici především v oborech mlynářství, pivovarnictví a průmyslovém lihovarnictví. Z tohoto pohledu bylo zvoleno dělení technických památek na skupiny:

- špýchary a sýpky
- pivovar
- vodní mlýn
- větrný mlýn
- jiná výrobní stavba.“⁶

Pro Vltavotýnsko byly vždy typické vodní mlýny. Ty ale museli ustoupit vodní hladině při napouštění přehrady Orlík šedesátých letech dvacátého století a tudíž je dnes na březích řeky Vltavy nenalezneme.

Vodohospodářské technické památky

„Zásadní význam pro hospodaření s vodou mají vodní nádrže budované k hromadění vody pro její pozdější využití, k zachycení povodní nebo k vytvoření vhodného prostředí pro chov ryb. Prvními nádržemi u nás byly rybníky, budované již od 11.století. Hlavní boom výstavby nastal od 14. do 16.století. Vývoj pokračoval od stavby jednotlivých vodních děl k propojování rybníků pomocí kanálů do vodohospodářských soustav.

Největší v českých zemích je jihočeská rybníční soustava, jejímž duchovním otcem a prvním stavitelem byl Štěpánek Netolický. Své velkolepé dílo dovršil v roce 1518 stavbou Zlaté stoky (45 km dlouhý kanál), který napájel třeboňskou pánev vodou z Lužnice a propojil rybníční síť v ucelenou soustavu. Pokračovatelem ve stavbě rybníční sítě byl Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan. Úpravy vodních toků a stavby vodních přehrad mají své prvenství také na území jižních Čech (přehrada Dvořiště při Třeboni byla postavena v roce 1367, Jordán v Táboře v roce 1492).

Vodohospodářské technické památky v našem řešeném území dělíme na:

- rybník
- přehrada
- kašna
- vodojem
- přečerpávací stanice
- vodárenská věž
- vodní kanál
- jiná stavba.“⁶

Pro území Vltavotýnska je typickým zástupcem této skupiny kašna na Náměstí Míru v centru Týna nad Vltavou.

Dopravní technické památky

„Od druhé poloviny 18.století stát významně podporoval výstavbu základní silniční sítě jak z vojensko strategických, tak i hospodářských důvodů. V polovině 19. století, kdy bylo budování zpevněných silnic na hlavních tazích skončeno, dosáhly tzv. říšské silnice v Čechách délky 3 800 km, na Moravě a ve Slezsku délky 1 100 km.

První koněspřežní železnice budějovicko-linecká a pražsko-lánská byly budovány na přelomu 20. a 30. let 19.století a byly spjaty se jmény Františka Josefa Gerstnera a jeho syna Františka Antonína. K vybudování základní železniční sítě došlo na území jižních Čech v letech 1870-75 na trati České Budějovice – Plzeň, České Budějovice – České Velenice, České Velenice – Praha a České Budějovice – Veselí nad Lužnicí. První vlna výstavby železnic proběhla již v letech 1855-65 např. na trase Praha – Plzeň, Praha – Kladno, Pardubice – Liberec, Brno – Rosice a další.

Zvláštní kapitolu při zpracovávání dřeva tvoří doprava dřeva po kanálech a řekách. Voroplavba je doložena od počátku 14.století, byla však provozována i dříve. K nejvýznamnějším technickým památkám tohoto druhu patří v řešeném území Schwarzenberský plavební kanál, který byl vybudován v letech 1788-93 a umožňoval plavbu dříví ze šumavských lesů po Dunaji do Vídně.

Plavba zůstala nejvýhodnějším druhem dopravy na větší vzdálenost až do konce 19.století, provozovala se hlavně na Vltavě a jejím přítoku Malši (postupně i na jiných řekách např. Berounka, Jizera, Sázava).

Dopravní technické památky v našem řešeném území byly členěny na kategorie:

- silniční most
- železniční most
- lodní přístav
- železniční trať
- jiná stavba.“⁶

Pro území Vltavotýnska je typickým zástupcem této skupiny Železný most či železniční stanice.

Jiné technické památky stavebního charakteru

„Pod jinými technickými památkami stavebního charakteru rozumíme spíše místní atraktivitu. V našem řešeném území je dělíme na:

- rozhledny
- lázeňský dům
- městské opevnění
- liniové opevnění
- muzea
- jiné stavby“⁶

Typickými představiteli tohoto odvětví pro území Vltavotýnska jsou: rozhledna na Vysokém Kamýku a rozhledna na Semenci.

5. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ TÝNA NAD VLTAVOU A OKOLÍ

5.1. Vymezení území

Mikroregion Vltava je přirozená spádová oblast s centrálním městem Týn nad Vltavou. Nachází se v severní části bývalého okresu České Budějovice. Tvoří jej celkem 12 obcí, k nimž náleží 52 místních částí. Jedná se o obce: Bečice, Dobšice, Dolní Bukovsko, Hartmanice, Horní Kněžeklady, Hosty, Chrást'any, Modrá Hůrka, Temelín, Týn nad Vltavou, Všemyslice a Žimutice. Tato oblast je spravována městem Týn nad Vltavou jako obcí III. stupně pověřenou výkonem státní správy po zrušení okresních úřadů.

Žije zde 7,5 % obyvatel bývalého okresu České Budějovice na 15,36 % jeho rozlohy. Mikroregion zaujímá rozlohu 249,82 km² a žije zde 13 397 obyvatel, tj. hustota osídlení 53,6 obyv./km². 82 % obyvatel mikroregionu žije ve dvou obcích, Dolním Bukovsku a Týně nad Vltavou. Největší koncentrace bydlení je na Hlineckém sídlišti v Týně nad Vltavou. Toto sídliště bylo účelně vystavěno pro ubytování zaměstnanců JETE.

Oblast Vltavotýnska tvoří přechod severního okraje budějovické pánve a západního okraje třeboňské pánve do Tábořské pahorkatiny na severu. Ze severozápadní strany zasahují do správního obvodu Písecké hory, směrem jihozápadním se relief terénu svažuje do poměrně rovinaté Vodňanské (Blatské) pánve. Jižně za souvislejším pásem lesů v oblasti Poněšické obory a Nové obory se rozkládá Budějovická pánev, která však přímo do týnské správního obvodu v těchto místech nezasahuje. Celkově má podstatná část Vltavotýnska charakter zvlněné náhorní roviny, jejíž nadmořská výška kolísá od 352 m n.m.(Neznašov u soutoku Lužnice a Vltavy) do výše 626 m n. m. (Vysoký Kamýk v Píseckých horách). Značnou úlohu na utváření krajiny mají dva významné vodní toky – Vltava a Lužnice, vytvářející v jinak mírně zvlněné krajině výrazně zahloubená koryta se strmými zalesněnými břehy.

Roku 1999 se Týn nad Vltavou stal členem „Sdružení měst a obcí Vltava.“ Tento spolek vznikl roku 1998 jako vyústění snahy obcí řešit některé problémy společnou cestou. Například se angažují v těchto oblastech: všeobecná ochrana životního prostředí, společný postup při dosahování ekologické stability a trvalé obyvatelnosti zájmového území,

koordinace investičních akcí, obecních územních plánů a činnosti místních samospráv, správa majetku sdružení, propagace sdružení aj.

5.2. Historie Týna nad Vltavou

Osídlení ve střední a mladší době bronzové dokládají archeologické nálezy z Týna nad Vltavou i okolních obcí. K nejstarším nalezištím patří osada z mladší doby kamenné u Žimutic.

Na počátku 11. století se území mezi Vltavou a Lužnicí stalo majetkem pražského arcibiskupství. Ve středu území vznikla týnská osada, později významné ekonomické a obchodní středisko. Už v první polovině 11. století je doloženo první centrum s románským kostelem zasvěceným Panně Marii a později sv. Kateřině.

Nejstarší dochovaná písemná zpráva, potvrzující existenci Týna a zároveň dokladující biskupské dominium, je z prosince roku 1229. Toto datum se považuje za počátek Týna nad Vltavou.

K velkému rozvoji Týna došlo v druhé polovině 13. století za biskupa Tobiáše z Bechyně. Ten založil nové městské centrum tzv. Nový Týn. Na řece Vltavě byly vybudovány čtyři mlýny a dva jezy pro regulaci hladiny. Kvůli zaplavení původních brodů byl zbudován dřevěný most, tehdy jediný v úseku mezi Českými Budějovicemi a Prahou.

Po smrti Přemysla Otakara II. (1278) byl Týn nad Vltavou vypálen šlechtou, kterou vedli Vítkovci. Byla to pomsta královu stoupenci Tobiášovi z Bechyně. Na jeho popud vznikl z původního dřevěného sídla kamenný hrad pro ochranu města a obchodní stezky vedoucí z Norimberku přes Týn na Vídeň. Hrad spravoval zástupce arcibiskupa, purkrabí, s několika podřízenými.

První určitá známka o Týně jako městu je z roku 1327. Týn získal celnici a s tím spojené právo k výběru mýta. Spojení s Prahou zajišťovala plavba vorů a lodí po Vltavě.

V 80. letech 14. století vznikly spory o směr „solné stezky“ z Pasova přes Písek a Vodňany nebo Týn. Rozepře byly ukončeny až v letech 1407 – 09, kdy král Václavem IV. stezku od Týna definitivně odklonil.

Arcibiskup Konrád z Vetchy se roku 1421 přihlásil k přijímání pod obojí způsobou, tím se vzdal všech církevních statků ve prospěch krále. Po dalších téměř dvě stě let bylo týnské panství i hrad v rukou světských osob.

V období husitství, v roce 1432, císař Zikmund předal veškeré bývalé arcibiskupské statky Oldřichu z Rožmberka. Tímto se vltavotýnsko stalo oporou katolíků. Teprve v roce 1461 Jiří z Poděbrad (od roku 1458) vybojoval vltavotýnské panství z katolických držav a 14. dubna 1461 jej zastavil Janu II. Čabelickému. Díky náboženské orientaci vrchnosti

bylo v Týně ideální prostředí pro vznik Jednoty bratrské, která se brzo stala centrem pro celý kraj. Na konci 16. století působil ve zdejší Jednotě Matěj Hron, osobní kněz Kateřiny z Ludavic. Odtud pochází i třetí manželka Jana Ámose Komenského, Jana Hanusová.

Syn Jana II., Jan III. Čabelický, provedl v polovině 16. století opravu pustnouchého týnského hradu. Po jeho smrti (roku 1567) se panství ujal syn Prokop II. Za jeho vlády, v roce 1564, postih město velký požár. Zničena byla velká část domů na náměstí včetně kostela sv. Christofora. Koncem 60. let dochází k obnově náměstí a domům s pozdně gotickými a ranně renesančními průčelími. Nejhonosnější stavbou byla městská radnice a další měšťanské domy jako č. 37 U Zlatého slunce, č. 38 U Zlatého lva, č. 86 a 87 Stará pošta, č. 252 U Modré hvězdy aj. Město bohatlo především díky solnímu obchodu. S nástupem Habsburků na český trůn se starý spor o solní cestu vyřešil. Její trasa vedla z Rakouska do Českých Budějovic a pak po Vltavě přes Týn do Prahy. Pro potřeby solního obchodu byla v Týně roku 1593 vybudována solnice.

„19. května roku 1601 potvrdil Rudolf II. nájem obce, hradu s pivovarem, mlýnem, pilou třemi poplužnými dvorci a 27 poddanskými vesnicemi, městu Týnu na dobu devíti let.“⁷ Smlouva se nevztahovala na solní obchod, ten zůstal v rukou císaře. Roku 1609 požádala Týnská obec o trvalý pronájem panství a dne 8. srpna 1609 císař této žádosti vyhověl a povýšil Týn nad Vltavou na královské město. Na sklonku vlády císaře Rudolfa II. se město Týn přiklonilo na stranu stavů. Po porážce v bitvě na Bílé hoře (roku 1620) byla městu všechna privilegia i statut královského města odebrán. V poddanském městě začala tvrdá rekatolizace.

Teprve s nástupem nového arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna získalo město znovupotvrzení svých privilegií. Během let 1698 – 1699 byla na náměstí vybudována rozsáhlá arcibiskupská rezidence. Roku 1721 bylo již město znovu obnoveno do podoby před třicetiletou válkou. Rozvíjela se síť erárních silnic. Nejvýznamnějším spojením, Norimbersko-vídeňskou obchodní trasou, projížděly směrem od Protivína přes Týn nad Vltavou do Veselí nad Lužnicí formanské vozy i dostavníky a od roku 1722 kurýři zestátněné říšské pošty. Další krizové období přišlo s nástupem panovnice Marie Terezie.

Roku 1749 postavila armáda na vrchu nad Týnem nad Vltavou rozsáhlé cvičiště císařských polních dělostřelců. Tragická událost se zde odehrála 20. června 1758 při přípravách cvičení a ohňostroje na počest císařovny Marie Terezie. Explozí střelného prachu zahynulo osmdesát vojáků a dvě desítky byly zraněny. Nyní se na tomto místě nachází sousoší Kalvárie. Až později, podle vozatajských skladišť, získalo místo svůj nynější název - Velký Depot.

Se zavedením povinné školní docházky (roku 1780) se město začalo rozrůstat. Díky rozvoji solního obchodu byly upraveny jezy mezi Týnem a Prahou pro zbezpečnění a zrychlení dopravy.

Velké změny nastaly za vlády Josefa II. Byla povolena náboženská svoboda, zrušeno nevolnictví, roku 1783 začal pronájem panských pozemků jednotlivým soukromým osobám. V roce 1784 vznikla českobudějovická diecéze k níž byli týnské věřící přičleněni. Vltavotýnské rodáči, Mauru Roučka (1682 – 1714), opat u sv. Mikuláše v Praze na Starém Městě. Antonín Jaroslav Puchmajer (1769 – 1820), kněz, básník a národní buditel, bylo jedni nejvýznamnějších představitelů církve.

V průběhu Napoleonské války, 12. března 1796, postihl Týn nad Vltavou největší požár v celé historii. Shořelo sto čtyřicet domů, zámek, radnice, škola i mlýny. Městem v té době prošlo na padesát tisíc vojáků, kteří ho ještě více drancovali a ničili.

Mír znamenal opětovný rozvoj panství. V průběhu let 1818 – 1822 se znovu zrekonstruovaly silnice a mosty. Týnský most byl postaven ze dřeva, znovu od základů, roku 1837. Ve stejném roce bylo zřízeno pravidelné dostavníkové spojení z Týna přes Písek do Prahy. První organizovaný cestovní ruch je datován 1836, kdy c.k. loďmistr Vojtěch Lanna vypravil do Prahy, na korunovací nového panovníka Ferdinanda V., speciální loď.

Od roku 1846 již zářilo ve městě devět „argandských“ lamp (nazývané podle vynálezce Jakuba Antonína Arganda). První elektrická žárovka se v Týně rozsvítila roku 1894 ve mlýně Jana Samce. Vznikla cihelna na Malé Straně a přibývaly domky v Podskalí. 3. července zemřel v Kolodějích nad Lužnicí Matěj Kopecký. K poslednímu odpočinku byl uložen na týnském hřbitově mezi nejchudší, u hřbitovní zdi. Teprve k 125. výročí jeho narození mu byl u hřbitova postaven pomník.

Nová organizace státní správy byla uzákoněna 1.1. 1850. Nový okres Týn nad Vltavou se rozprostíral zhruba na stejném místě jako bývalé arcibiskupské panství. Skládal se ze 22 obcí s 17 395 obyvateli. O devět let později, zásluhou týnského děkana K. A. Vinařického, vznikl v Týně samostatný vikariát. Jeho zásluhou byla vybudována nová městská školní budova nejen pro žáky z Týna ale i okolních obcí. V tomto období bylo zrušeno vojenské skladiště a dílny v Depotu a následoval odchod posádky z města. Když v roce 1869 byla uvedena do provozu vlaková doprava mezi Vídní a Plzní a o něco později mezi Veselím nad Lužnicí a Prahou, staré pozemní i vltavské obchodní cesty ztratily na významu. Měšťanská beseda, první centrum společenského života, vznikla roku 1883 v hostinci U Hájků. Roku 1898 byla do města zavedena železnice. O rok později založil Alexandr

Pleschner dílnu na obrábění dřeva, z níž se postupem času stala První jihočeská továrna na dřevěné a soustružené výrobky. Zde našel inspiraci Otto Rödl, stvořitel loutky maňáška. Jarní povodeň roku 1892 porušila dřevěný most a 4. listopadu téhož roku byl postaven nový ocelový.

1891 – 1892 vycházel deník Vltavan. Před 2. světovou válkou byl obnoven jako týdeník Vltavín a vychází dodnes. První světová válka přerušila jakýkoli pokrok. Obětmi války se staly i vltavotýnské zvony ze sv. Jakuba i sv. Víta. Ani nejstarší zvon Christofor ze 16. století nebyl ušetřen. První poválečná léta znamenala obrovský opětovný vzestup města. Vojenská posádka se vrátila na Depot a později do nových kasáren na Malé Straně. Biograf přišel do města roku 1921. Roku 1925 byla postavena Sokolovna, 1932 založeno Městské muzeum.

Druhá světová válka mnohem výrazněji zasáhla do života města. Deportace židů do koncentračních táborů, vznik německé školy a zrušení českých spolků. Díky absenci průmyslu v městě se mu vyhnulo bombardování. „30. května 1942 získal Týn nad Vltavou smutný primát: pět zaměstnanců Okresního úřadu se stalo prvními jihočeskými oběťmi heydrichiády, českobudějovické gestapo je popravilo pro údajné schvalování atentátu na R. Hendricha“.⁸ 10. května osvobodila město Rudá armáda.

Poválečná léta přinesla rozvoj. Podniky přešly do rukou státu, vznikaly nové: pobočka píseckého Jitexu, n.p. Stavokonstrukce aj. Roku 1949 vzniklo vyšší gymnázium. Velké změny nastaly s rokem 1960. Okres Týn nad Vltavou zanikl, město se přidružilo k okresu České Budějovice. Díky dostavbě vodního díla Orlík musely být domy ležící v zátopové oblasti, mlýny a městská plovárna, zdemolovány. Ve městě byla vybudována pobočka příbramských rudných dolů na zpracování grafitu a moderní cihelna. Od roku 1962 krátce fungovala pravidelná lodní doprava mezi Orlíkem a Týnem. Byla obnovena až roku 2000.

Nejvýznamnější stavbou roku 1980 se stala Jaderná elektrárna Temelín, která výrazně zasáhla do rázu zdejší krajiny. Pro potřeby elektrárny byla vybudována přehrada Hněvkovice a Kořensko. Šest vesnic muselo ustoupit vodní hladině.

Změnil se i celkový vzhled náměstí, byl vybudován patrový obchodní dům, nové sídliště Hlinky. Roku 1983 postavili divadelní ochotníci otočné hlediště, v městském parku na místě bývalého hradu. Je to jediná letní amatérské scény svého druhu ve střední Evropě. 1988 byla zřízena poliklinika a lékárna. Po Sametové revoluci (1990) opět vznikali drobní řemeslníci, nové firmy, obnovovaly se spolky, na Semenci vznikla Stanice Pomoc přírodě. Na náměstí, roku 1996, vznikla Městská galerie Art Club. Vystavují zde čeští i zahraniční umělci. Exhibice vrcholí každoročními Vltavotýnskými výtvarnými dvorky.

5.3. Návštěvníci

Jihočeský kraj má hustou síť kvalitních i méně kvalitních značených cyklistických tras. Pro vltavotýnsko je typickým návštěvníkem cykloturista, který v Týně nad Vltavou nebo blízkém okolí přenocuje v průměru jednu noc. Většinou jsou to němečtí a rakouští turisté, kteří jedou podél Vltavy směrem do Prahy. Pro rodiny s dětmi ani důchodce tu zatím není dostatek vhodných ubytovacích zařízení, které by splňovaly požadavky specifické pro jejich segment. I přes tuto skutečnost jsou rodiny častými návštěvníky tohoto mikroregionu. Jejich cílem je jezdit na výlety, vyhledávat kulturní akce, vyjíždět do okolí na kole. Největší vytíženost ubytovacích zařízení je v letním období, kdy se v Týně nad Vltavou uskutečňuje ME v kanoistickém maratónu (tj. 300 soutěžících, jejich realizační teamy, rodinní příslušníci a diváci). V této době jsou všechny ubytovací kapacity zcela využity.

6. TECHNICKÉ PAMÁTKY VLTAVOTÝNSKA

Technické památky jsou součástí kulturního dědictví a výsledkem činnosti techniky. Slouží k vytvoření movitých statků a tím pádem k uspokojení potřeb lidstva.

6.1. Popis vybraných technických památek v Týně nad Vltavou

Týn nad Vltavou je jihočeské město s bohatou historií. Na jeho území se nacházejí nejen kulturní, ale i technické památky, kterým se nedostává tolik pozornosti. Je to způsobeno jejich nevyhovujícím technickým stavem, špatnou dostupností či nezájmem majitelů o jejich prezentaci veřejnosti. Díky rozvíjejícímu se trendu navštěvovat technické památky, bylo vybráno několik jejich zástupců, kteří jsou, nyní, nebo po úpravě, schopni stát se stále vyhledávanějším motivem účasti na cestovním ruchu.

6.1.1. Kašna

Barokní kašna na náměstí nese na svém severovýchodním nároží datum 1759. Pravděpodobně se jedná o datum opravy. Sloužila jako hlavní zdroj pitné vody pro obyvatele města i domácí zvířata. Když v roce 1915 získalo město novou vodovodní síť, kašna ztratila svůj hlavní účel a byla zachována jako dominanta náměstí. V sedmdesátých letech získal středový sloupek, kovový rozprašovač vody ve tvaru koule. V devadesátých letech byl vodotrysk upraven do dnešní podoby.

Lokalizace: náměstí Míru, Týn nad Vltavou

Dominanta hlavního náměstí je pro cestovní ruch využitelná díky své historické hodnotě, centrálnímu umístění z hlediska zvolené trasy a možnosti odpočinku v příjemném prostředí. Je výchozím místem pro historický okruh městem i pro navrženou trasu po technických památkách města Týn nad Vltavou.

6.1.2. Stará pošta

Jednopatrový dům na náměstí (čp. 86 a 87) s originálním secesním průčelím s ornamentálními a květinovými vzory vznikl koncem 17. století spojením dvou renesančních domů.

V roce 1776 vznikla v domě císařská pošta. Poštovní úřad byl tehdy udělován dědičně v rámci jedné rodiny. Honosné náhrobky dědičných poštmistřů lze nalézt na hřbitově před vchodem do kostelíka sv. Víta. Pošta zanikla roku 1848.

Do své současné secesní podoby byl dům přestavěn na přelomu 19. a 20. století místním architektem Jaroslavem Vojnou.

Lokalizace: náměstí Míru 86 a 87, Týn nad Vltavou

Pro cestovní ruch využitelná pouze z hlediska stavebního stylu venkovní fasády. Původní zařízení se nedochovalo.

6.1.3. Solnice

Podélná jednoduchá stavba solního skladu je z roku 1708. Je to pozdněrenesanční, patrový dům, s třemi půdami, které pojmulý 10 – 12 tisíc solních beček. Jejím stavitelem byl zřejmě italský stavitel Antonio de Alfieri. V solnici se sůl skladovala, část soli se prodávala přímo v místě, část se expedovala dále do vnitrozemí. Svůj účel ztratila v roce 1830, kdy se stát zřekl výhradního práva na dovoz soli. Budova začala pustnout. Spolu se starší solnicí (z r. 1593) na protějším břehu ji koupil českobudějovický loďmistr Vojtěch Lanna a vytvořil zde loděnici. V roce 1891 věnoval Lannův syn Vojtěch obě solnice chudinské nadaci. Starší solnice v Podskalí byla zbořena po první světové válce, novější na Malé Straně se stala sídlem týnské firmy bratří Šílených, kteří zde vyráběli různé typy říčních plavidel. Modely těchto lodí je možné vidět v týnském muzeu.

Na fasádě solnice jsou zajímavé fresky znázorňující mořskou pannu a dva lvy se solnými bečkami, pocházející pravděpodobně z první poloviny 19. století. Československá vlajka na šífu za mořskou pannou byla dodatečně domalována ve dvacátých letech 20. století. Solnice slouží jako skladovací prostor.

Lokalizace: Malá Strana, Týn nad Vltavou

Významná architektonická památka, vybavení se nedochovalo a interiéry jsou v havarijním stavu. Vnitřní prostory nyní procházejí kompletní rekonstrukcí.

6.1.4. Železný most

Postaven r. 1892 na místě původního dřevěného mostu (poprvé uváděn již r. 1229, jediný na Vltavě v úseku Praha-Týn). Stavební práce byly započaty 2. května 1892, 17. října zatěžkávací zkouška ocelové konstrukce a začátkem listopadu byl zpřístupněn veřejnosti. Konstrukci vyrobila Pražská mostárna podle návrhu zemského ing. Josefa Mayera. Most má dvě šedesátimetrová pole, uprostřed řeky s jedním kamenným pilířem, stěny jsou složeny z nosníků spojených segmentovými prvky příhradové konstrukce, spojenými nýtováním.

Lokalizace: cca 200 m jihozápadně od náměstí Míru, Týn nad Vltavou

Významná technická památka. Umožňuje krásný výhled na řeku Vltavu a parky lemující oba břehy. Možnost odpočinku v blízkém parku.

6.1.5. Železnice

První vlak vjel do Týna nad Vltavou v roce 1898 a spojil město s obcí Čičenice nedaleko Vodňan, kudy prochází hlavní trať Plzeň – České Budějovice. První plány na stavbu železnice nesly datum již z roku 1874, městem měla procházet trať do Veselí nad Lužnicí, později i do Bechyně a Tábora, tyto plány však zůstaly neuskutečněny.

Do dnešních dnů zůstala v nezměněné podobě dochována budova vltavotýnského nádraží z devadesátých let 19. století.

Lokalizace: cca 1,5 km západně od náměstí Míru, Týn nad Vltavou

Díky tomu, že budova je v dobrém technickém stavu a její vnitřní prostory jsou zcela nevyužity, byla by vhodná pro vybudování drážního muzea. Na zasedání městské rady

města Týna nad Vltavou byl již tento problém zmiňován, ale zatím vše ztroskotalo na nedostatku financí.

6.1.6. Přírodní divadlo s otáčivým hledištěm

Po vzniku Československé republiky nastal rozsáhlý rozmach kinematografie i do menších měst. Z tohoto důvodu byla omezena činnost ochotnického divadla v Týně nad Vltavou, jelikož ve městě byl jen jeden sál. Pro nedostatek stavebního materiálu v důsledku první světové války byla stavba Sokolovny neustále odkládána. Proto bylo rozhodnuto postavit divadlo v přírodě takřka na zelené louce. Na rozloze 1500 m² stálo během dvou let 20 scénérií. Od roku 1921 do 1929 bylo odehráno 40 představení. Divadlo v přírodě mělo velký význam pro široké okolí.

Otáčivé hlediště bylo postaveno v roce 1983 na počest stého výročí znovuotevření Národního divadla. Bylo vybudováno za necelé dva měsíce s kapacitou 220 diváků. První se zde hrál Tylův "Strakonický dudák, dále např. Goldoniho " Poprask na laguně a Benátská Maškaráda", dvakrát Jiráskova " Lucerna", Klicperův "Ženský boj", Tylova "Lesní panna aneb cesta do Ameriky", Drdovy "Dalskabáty hříšná ves aneb Zapomenutý čert" rovněž dvakrát, Shakespearovy "Veselé paničky winsdorské", Brdečkův "Limonádový Joe", Klicperův "Hadrián z Římsů". Prostředí se též zalíbilo i režisérovi České televize Miroslavu Sobotovi, který zde v roce 1996 a 1997 natáčel dva úspěšné zábavné programy Příště u vás..., Tentokrát v Týně nad Vltavou.

Lokalizace: Bedřichovy sady, na místě bývalého středověkého hradu

Pro návštěvníky i trvalé obyvatele města je otáčivé hlediště důležité nejen z hlediska architektonického, ale i kulturního využití, tj. doplňkových služeb během účasti na cestovním ruchu.

6.1.7. Podzemní labyrint pod městským centrem

Podzemní prostory jsou trvale zatopeny, pravděpodobně došlo v průběhu času k zaslepení odvodňovacího systému. Prozatím se podařilo zmapovat a zpřístupnit cca 80 m podzemního labyrintu, od východního traktu zámku zhruba ke kašně. Mříž kanálu v blízkosti kašny, směrem k radnici, je jedním z větracích otvorů městského podzemí.

Chodby vltavotýnského podzemí jsou tesány ručně ve skalnatém podloží, stěny nesou stopy želez. Soudobí historikové se shodují na tom, že většina podzemních chodeb českých měst vděčí za svůj vznik hospodářským důvodům, bezpečnost obyvatel města a úkryt před požáry a hrozícím nebezpečím byly až druhotnou funkcí.

Lokalizace: pod městským centrem, východy ve sklepení západního traktu zámku na náměstí Míru, Týn nad Vltavou

Skupina TP: pevnostní stavby

Turisté mohou navštívit pouze 80 metrů zpřístupněných chodeb zhruba od zámku po kašnu.

6.1.8. Arcibiskupský pivovar

První zmínka o pivovaru nad městem je ze 16. století. Náležel původně městu a v roce 1684 přešel pod správu týnské vrchnosti, pražského arcibiskupství. V roce 1721 si vrchnost zajistila trvalé zrušení konkurenčního městského pivovaru na radnici a stala se výhradním výrobcem piva v Týně. Po této události se začala kvalita piva zřejmě zhoršovat, protože radní manuál z 11.5.1727 zaznamenává, že si týnská měšťané svázejí domů pivo z Neznašova a Koloděj nad Lužnicí. Pivovar vlastnilo arcibiskupství do konce 2. sv. války, od meziválečného období (asi 1942) se v něm však již pivo nevařilo a budova sloužila jako skladovací prostor. Poté přešla do soukromých rukou a po roce 1960 byla upravena pro dnešního uživatele, firmu Microna Holding s.r.o. Nad vjezdem z Pivovarské ulice (naproti parku) je vytesán arcibiskupský znak kardinála Lva Skrbenského. Stejný znak je vidět na hlavní pivovarské budově s charakteristickým "ozubeným" komínem.

Lokalizace: na rohu Veselské a Pivovarské ulice směrem na Veselí nad Lužnicí, Týn nad Vltavou

Vzhledem k novodobé přestavbě na hospodářské prostory se interiér ani původní vybavení nedochovalo. Zajímavý je pouze z hlediska charakteristického „ozubeného“ komínu a kamenného arcibiskupského znaku nad vjezdem do pivovaru. Tudiž pro účely přilákání širokého okruhu účastníků cestovního ruchu nevyužitelný. Pouze pro úzce specializovanou klientelu.

6.2. Popis vybraných technických památek v okolí Týna nad Vltavou

6.2.1. Rozhledna na Semenci

Železobetonová stavba na konci Aleje míru nad městem stojí na místě, kde se odedávna říká Na Spravedlnosti, podle bývalého městského popraviště. Před postavením této malé betonové rozhledny stával na této skále od roku 1922 dřevěný altán zakoupený na zemědělské výstavě v Týně, kterým se v roce 1922 prezentovala na vltavotýnské živnostenské výstavě Márova kruhová cihelna. Ten byl později přesunut do lesa Bedrník na skalnatý výběžek nad Vltavou. Na jeho místě byla postavena rozhledna s ochozem ve výšce asi jen 5 metrů.

Ve třicátých letech 20. století ho nahradila dnešní rozhledna. Návrh na její stavbu vypracoval stavitel Jaroslav Vojna.

Lokalizace: na konci Aleje míru severozápadně od náměstí Míru, Týn nad Vltavou

Nachází se na vyvýšeném místě nad městem a poskytuje výhled na celé město a široké okolí. Je zpřístupněna bez poplatků po celý rok.

6.2.2. Rozhledna na Vysokém Kamýku

Vysoký Kamýk je nejvyšší vrch v Protivínských horách, s výškou 627 m. Na vrcholu je postavena rozhledna. Temeno kopce skýtá krásný výhled na Šumavu. Rozhledna se rozkládá na chráněném krajinném území.

Lokalizace: cca 8km západně od Týna nad Vltavou směrem na Albrechtice nad Vltavou

Rozhledna je nepřístupná díky nevyhovujícímu technickému stavu objektu.

6.2.3. Velký Depot

Velký Depot získal svůj název podle bývalého cvičiště a stálého tábořiště císařských dělostřelců. Později se zde nacházelo vozatajské skladiště. Depot bývá také často nazýván „Kalvárie“ podle barokního sousoší z poloviny 18. století.

Cvičiště sloužilo dělostřelcům od roku 1709 do roku 1866. Tábor začínal na místě barokního sousoší a končil při silnici z Týna nad Vltavu do Veselí nad Lužnicí. Zde se podle bývalé vojenské strážnice dodnes zachoval název „Varta“ nebo „Na vartě“, který je zanesen i v mapách. V cípu lesa nedaleko „Varty“ jsou dosud patrné pozůstatky z obranných valů a příkopů. Toto místo nese název „Šance“.

Komplex celého cvičiště obsahoval bašty, ravelíny (hradby), paralely (hradební stezky), stavby potřebné pro cvičení a velké množství hospodářských budov a skladišť. Pozůstatkem vojenských staveb jsou dnes dva domy vpravo u silnice směrem z Týna na Tábor na místě zvaném „Bída“. Větší budova sloužila jako honosné sídlo velitelů a důstojníků cvičiště. Za touto budovou se nacházel upravený park s jezírkem, ze kterého se zachovala pouze neudržovaná vodní nádrž. Menší domek nedaleko statku je bývalá hospoda „Na Bídě“, kam zacházeli dělostřelci po práci. Všechny ostatní stavby byly po zrušení cvičiště srovnány se zemí.

Zachovalo se pouze torzo tzv. „epolementu“, lapače kulí, který zlidověl do pomístního názvu „Pulmont“. Epolement je jakýsi kopeček z hlíny chráněný z jedné strany umělým vodním příkopem. Jedná se o velmi vzácný a zajímavý pozůstatek barokní vojenské architektury. Nachází se v lese za silnicí asi 500 m SZ od sousoší. Toto místo můžeme velmi dobře vidět od sousoší, protože stromy rostoucí na epolementu značně převyšují okolní vegetaci.

Nejzajímavější připomínkou historického cvičiště je pískovcové sousoší, barokní kalvárie. Stojí na místě bývalé prachárny a připomíná tragédii, která se zde udála 21. června 1753, v půl sedmé ráno. Ve dvou laboratořích došlo ke vznícení a následné explozi střelného prachu, při které přišlo o život více jak osmdesát dělostřelců a dalších čtyřicet jich bylo vážně zraněno. Zanedlouho po tragédii navštívila toto místo císařovna Marie Terezie a na památku obětí nechala ve Vídni zhotovit již zmiňované pískovcové sousoší. Autor sousoší je neznámí, ale některé historické prameny připisují autorství Ferdinandu Maxmiliánu Brokofovi (1688 – 1731) nebo Matyáši Bernardu Braunovi (1684 – 1738). Podle těchto dat je zřejmé, že oba tito umělci již v roce 1753 nežili. Historici se domnívají, že by mohlo jít o práci jejich žáků.

Hlavní socha představuje krucifix spočívající na zeměkouli obtočené hadem. Pod zeměkoulí je sochařova představa očištění, tři výrazné tváře mezi šlehajícími plameny. Na této soše je zezadu na podstavci vytesán nesprávný letopočet 1750, neboť sousoší sem bylo umístěno až o tři roky později. Vpravo od krucifixu je socha sv. Jana a vlevo je socha Panny Marie Sedmibolestné

Kalvárie byla v roce 1994 zrestaurována českobudějovickým akademickým sochařem Ivanem Tláškem.

Lokalizace: cca 3,5 km severovýchodně od Týna nad Vltavou směrem na Tábor

Budova bývalé dělostřelecké základny je v havarijním stavu, ale na její obrovský význam upozorňuje socha Kalvárie. Nachází se na cyklistické stezce, proto je velice dobře přístupná. Podle provedeného pozorování se více než 80% projíždějících cyklistů na tomto místě zastavilo.

6.2.4. Muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky

Soukromé muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky se nachází ve vesnici Pořežany. Na 900 metrech čtverečních výstavní plochy je ve 3-podlažní budově celkem ke shlédnutí cca 1250 ojedinělých exponátů (nákladní a osobní automobily, koňské kočáry, bryčky, sáně, motocykly, jízdní kola, stará zemědělská technika, nářadí, selská jizba, modely vláčků, automobilů a letadel).

Otevírací doba:

19.4 - 31.10 od 8:00 - 18:00 hodin mimo pondělí, po domluvě je možno i mimo uvedenou dobu

Vstupné:

Dospělí: 30 Kč

Děti: 10Kč

Lokalizace: cca 9 km jihozápadně od Týna nad Vltavou, Pořežany

Velice vhodné nejen pro specializovanou klientelu, ale i širokou veřejnost. Majitel a průvodce v jedné osobě poutavě vypráví o historii a současnosti vystavených exponátů. K vidění je tu i kočár, který byl použit při natáčení českých i zahraničních pohádek a filmů (Princezna ze mlejna, S čerty nejsou žerty aj.).

6.2.5. Královcův vodní mlýn

V Hněvkovicích na pravém břehu (pod zámekem) zůstala dochována unikátní budova původního mlýna s malou vodní elektrárnou (poškozena povodněmi r. 2002). Současná podoba mlýna pochází z přestavby majitele Karla Královce ve 20. letech 20. století. Původně byl mlýn osazen 5 dřevěnými vodními koly na spodní vodu, součástí přestavby se stal jez, jehož druhá polovina patřila k mlýnu č. p. 10 na levém břehu Vltavy náležející Karlu Fiedlerovi (budova tohoto druhého mlýna se nedochovala). Na konci jezu u levého břehu byla umístěna i vorová propust široká 6,3 metru a těsně při ní zmíněný Fiedlerův mlýn.

Lokalizace: cca 4 km jihozápadně od Týna nad Vltavou, Hněvkovice

Současný majitel částečně zrekonstruoval mlýn. Je také ochoten návštěvníkům přiblížit mechanismus fungování mlýna. Díky půvabnému okolí a možnosti občerstvení v blízkém okolí, je tato technická památka vhodná pro využití v cestovním ruchu.

6.2.6. Zámek ve Bzí

Zámek byl přestavěn z původně gotické tvrze pánů ze Bzí ze 14. století. V majetku rodu zůstala tvrz a její hospodářské zázemí až do roku 1538. V roce 1541 koupil Bzí Volf Hozlauer z Hozlau. Koncem 16. století zakoupil statek Bohuslav Kalenic z Kalenic. Po jeho smrti, roku 1602, zdělila celý majetek Magdalena z Tetova. Od ní získal Bzí, s celým příslušenstvím, její syn Mikuláš Bohuslav Hložek ze Žampachu. Když v roce 1649 majetek prodával, byla tvrz popisována jako vyhořelá. K obnově poničeného sídla došlo až o 6 let později, kdy Bzí vlastnil Jetřich z Germesheimu a Haropeshofu. Přestavěl tvrz na barokní jednopatrový zámek. Je to patrová čtyřkřídlá budova kolem čtvercového nádvoří. Z průčelí vystupuje výrazný rizalit zdobený barokním štítem s volutami a šíškami. Nad bosovaným vstupním portálem jsou dva kamenné erby a sluneční hodiny. Stěny nádvoří obíhá v 1. patře na všech stranách pavlač na krakorcích. Na zámek navazuje hospodářský dvůr. Znak Jetřichův a jeho manželky Voršily je umístěn nad vstupem do zámku. Po smrti svého muže získala Bzí Voršila a v roce 1672 je odkázala svému druhému choti Tillemannovi z Kapellenberku. Ten je ještě téhož roku prodal knížeti Janu Adolfovi I. ze Schwarzenbergu. Schwarzenbergové zámek opravili a rozšířili zámeckou zahradu. V roce 1898 byl statek

přiřazen k třeboňskému velkostatku. V roce 1939 koupila zámek paní Marie Spinková. Rodina hospodařila na zámku do roku 1956, kdy byl zámek kolektivizací zabaven. Následně zde hospodařil Státní statek Hluboká. V roce 1990 byl zámek v restituci navrácen potomkům původních majitelů. V roce 1995 získal budovu soukromý majitel. V přízemních prostorách zámku byla v provozu likérka a sýrárna. V devadesátých letech zde byly natáčeny některé scény z českého filmu "Svatba upírů" i „Zlatí úhoři.“ Zámek prochází rekonstrukcí a je zatím veřejnosti nepřístupný.

Lokalizace: cca 12 km jihovýchodně od Týna nad Vltavou směrem na Dolní Bukovsko, Bzí

Tento objekt je v kritickém stavu. Zámek je zcela nevhodný pro návštěvníky z hlediska bezpečnosti i přístupnosti. Nynější vlastník zatím nejeví zájem o prezentaci zámku.

6.2.7. Neexistující technické památky

Některé literární prameny uvádějí technické památky, které již dnes v terénu neexistují. V případě Vltavotýnska jsou příkladem mlýny a jejich valchy:

- Hejhovský vodní mlýn
- Hejhovský vodní mlýn - valcha
- Belhovský vodní mlýn
- Belhovský vodní mlýn - valcha
- Malostranský vodní mlýn
- Malostranský vodní mlýn – valcha
- Panský vodní mlýn

Všechny zde výše uvedené objekty byly zničeny v souvislosti s napouštěním přehrady Orlík v šedesátých letech dvacátého století.

5.4. Zábavné a poznávací trasy doplněné o technické památky

Díky velkému rozptýlení objektů není možno vytvořit ucelenou trasu pouze po technických památkách Vltavotýnska. Ani jejich atraktivita by neměla schopnost zaujmout širokou veřejnost. Proto lze využít již fungujících tras, které protínají lokality s technickými památkami. Výsledkem bude rozšíření stávajících produktů cestovního ruchu o návštěvu technických památek a atraktivit. Další text se věnuje návrhu takto vyhrazených tras.

Trasa č.1 – „Po vrcholcích Komety a Kamýku“

Z Týna do Neznašova, na Zlatodoly Kometa, *rozhledna na Vysokém Kamýku*, románský kostel s kapličkami v Albrechticích, na zřícenině hradu Újezda a zpět.

Vysoký Kamýk je nejvyšším bodem Protivínských hor o nadmořské výšce 627 m. Na vrcholu je postavena rozhledna, dnes nepřístupná. Temeno kopce skýtá krásný výhled na Šumavu. Rozhledna se rozkládá v chráněné krajinné území.

Popis trasy: Týn nad Vltavou, po silnici do Neznašova 3 km - z Neznašova po silnici do Všemyslic 2 km - z Všemyslic po silnici do Vseteče 2,5 km - z Vseteče po silnici do Kaliště 2,5 km. Před Kalištěm modrá turistická značka, dáme se vpravo - po 1,5 km nalevo cca 800 m od cesty je vrchol kopce Kometa, pod ním pozůstatky zlatodolů - pokračujeme dále po modré na rozhlednu na Vysokém Kamýku, celkem 4 km - z Kamýku zelená turistická do Albrechtic n./V. 2,5 km - z Albrechtic n./V. po silnici zpět na Týn n./V. - za Albrechticemi vlevo odbočka, po silnici do Hladné 3 km - z Hladné zpět na rozcestí u Albrechtic n./V. - z rozcestí po silnici na hradiště Kozí Hůrku 2 km - z hradiště po silnici na hrad Újezd 1,5 km - po silnici zpět do Neznašova a Týna n./V. 5,5 km

Možné absolvovat pěšky nebo na horském kole. Lze i automobilem, v tom případě je nutné vynechat zlatodoly Kometa a Vysoký Kamýk, ostatní místa jsou přístupná po silnici.

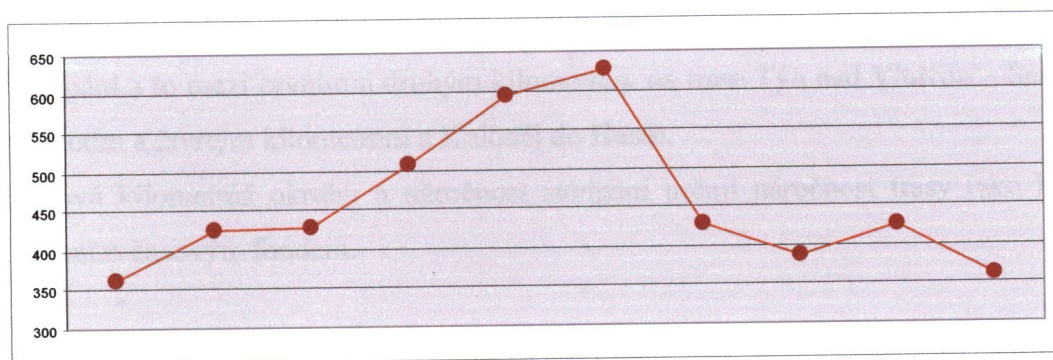
Maximální možné převýšení trasy je 265 m nadmořské výšky. Vzhledem k soustavnému stoupání v první polovině mezi Týnem nad Vltavou a Vysokým Kamýkem

je obtížnost trasy označena jako těžká. Doporučený čas na zdolání celé trasy je celý den s možností koupání, stravování i přenocování. Viz příloha č. 1 a č.2.

Průměrná nadmořská výška trasy: 454 km nad mořem

Délka okruhu: 31 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace

Tabulka č.1

Trasa č.2 – „Od popraviště na mohylové pole“

Z Týna na *rozhlednu na Semenci*, dále do Koloděj nad Lužnicí, na dvůr Homolov, Mohyly u Hostů a hradiště Kořensko.

Rozhledna na Semenci je železobetonová stavba na konci Aleje míru nad městem Týn nad Vltavou. Dříve zde bývalo městské popraviště. Původně zde stál dřevěný altánek, ve třicátých letech 20. století ho nahradila dnešní rozhledna, ze které je ojedinělý výhled na Týn nad Vltavou a blízké okolí. Je zpřístupněna bez poplatků během celého roku.

Popis trasy: Týn nad Vltavou – rozhledna na Semenci, červená turistická značka kopíruje silnici, vzdálenost z centra 1 km - dále po červené do osady Cihelna 1,5 km, po silnici do Koloděj nad Lužnicí 1 km, z Koloděj po silnici směrem na Hosty, po 0,5 km vlevo dvůr Homolov, krásný výhled na Koloděje a Josefský špýchar, z Homolova po silnici do Hostů 1,5 km, v Hostech odbočíme vlevo směrem na Pašovice, po 1,5 km odbočka vlevo

na Nový Dvůr, po 300 m mineme lesní cestu odbočující vpravo, po dalších 400 m další lesní cesta odbočující vpravo, dáme se po ní. Po 50 m vlevo od cesty les s názvem "Kopcová" podle mohylového pole /viz. Hosty/. Pokračujeme po cestě dále, po 250 m rozcestí, dáme se vlevo, cesta prudčeji klesá, po 300 m vlevo u cesty dobře patrné pozůstatky hradiště Kořensko. Pod hradištěm Kořenská skála, výhled na Kořenskou přehradu a do údolí Vltavy. Zpět se vracíme stejnou trasou.

Možno absolvovat pěšky nebo na horském kole. Při mírné změně trasy je možné všechna místa navštívit i autem s výjimkou hradiště a skály Kořensko.

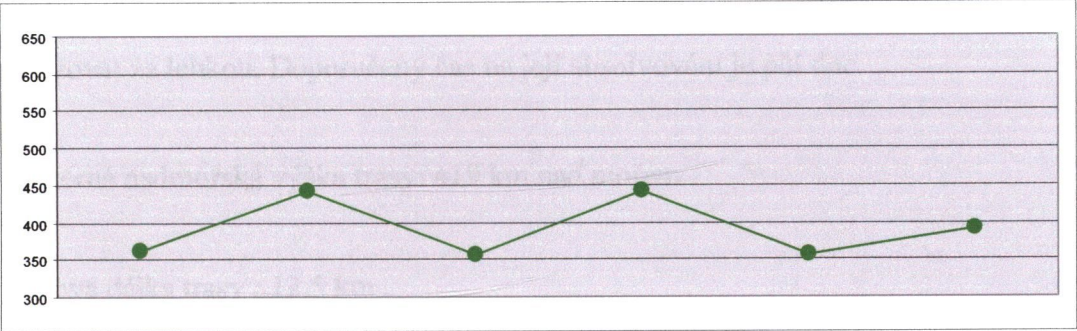
Rozdíl v nadmořských výškách navštívených míst je 80 m nad mořem. Nacházejí se zde dvě stoupání a to mezi prvním a druhým kilometrem na trase Týn nad Vltavou – Semenec a mezi třetím a čtvrtým kilometrem z Koloděj do Hostů.

Celková kilometráž okruhu a náročnost stoupání určují náročnost trasy jako lehkou s půl denním časovým fondem.

Průměrná nadmořská výška trasy: 391 m nad mořem

Celková délka : 8,5 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace, aktivní důchodci

Tabulka č.2

Trasa č.3 - „Za Marií Terezií“

Z Týna přes *Velký Depot* do Bechyně.

Velký Depot je barokní pískovcové sousoší Kalvárie vyrobené na popud císařovny Marie Terezie. Stojí na místě původního dělostřeleckého cvičiště a tábora, kde v šedesátých letech osmnáctého století došlo k velkému výbuchu při přípravě ohňostroje ku příležitosti její návštěvy.

Popis trasy: Týn n./V. po žluté turistické na Velký Depot 3,5 km , Velký Depot po silnici do Jarošovic 1 km, z Jarošovic po silnici k Božím mukám na rozcestí u Jarošovic /Bouchalka/ 1 km –z rozcestí po silnici do Netěchovic 1 km – z Netěchovic po silnici do Nuzic 2 km – z Nuzic po silnici na most přes Židovu strouhu 0,5 km – po žluté turistické 300 m na hradiště při vtoku Židovy strouhy do Lužnice – po silnici z mostu nad Židovou strouhou do Bechyně 3 km

Možno absolvovat pěšky nebo na kole. Při mírné změně trasy jsou všechna místa přístupná i autem.

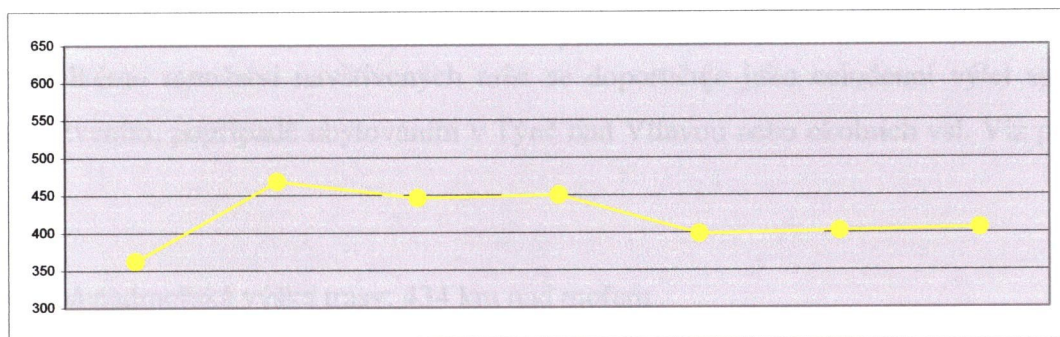
Rozdíl mezi nejnižší a nejvyšší položeným místem trasy je 106 m nad mořem. Největší stoupání je mezi prvním a čtvrtým kilometrem na cestě z Týna nad Vltavou na Velký Depot.

Vzhledem k celkovému počtu kilometrů a změnám nadmořské výšky, lze tato trasa považovat za lehkou. Doporučený čas na její absolvování je půl dne.

Průměrná nadmořská výška trasy: 419 m nad mořem

Celková délka trasy : 12,5 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace

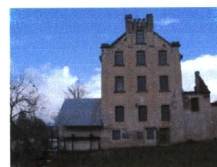

Tabulka č.3

Trasa č.4 – „Od vodního mlýna k elektrárně“

Z Týna do Hněvkovic na *Královcův mlýn* a přehradu, zříceninu Karlova hrádku, Tvrz Býšov, Zámek Břeží a zpět.

Královcův mlýn stojí na pravém břehu Vltavy. Zůstala dochována unikátní budova původního mlýna s malou vodní elektrárnou (poškozena povodněmi r. 2002). Současná podoba mlýna pochází z přestavby majitele Karla Královce ve 20. letech 20. století.

Popis trasy: Týn n./V., po silnici do Hněvkovic na pravém břehu Vltavy přes osadu Břehy 2,5 km - Hněvkovice, Královcův mlýn, přehrada Hněvkovice 1 km - z přehradní hráze po silnici do Litoradlic 2,5 km - z Litoradlic po silnici do Jeznice 2,5 km - z Jeznice po silnici do Purkarce 2,5 km - z Purkarce po červené turistické na zříceninu Karlův Hrádek 1,5 km - zpět do Purkarce - z Purkarce po silnici do Chlumce 3 km - z Chlumce po silnici do Nové Vsi 3 km - z Nové vsi po silnici na Týn n./V. až k věžím elektrárny Temelín 3 km - odbočit doprava po silnici přes zaniklou ves Knín na tvrz Býšov 2 km - zpět z Býšova k elektrárněnským věžím - odbočíme doprava - z odbočky po silnici na zámek Břeží /Vysoký Hrádek/ 1 km - po silnici z Břeží do Křtěnova 1 km - zpět do Týna n./V. 4 km

Možno absolvovat pěšky, na kole i automobilem. Krátký úsek z Purkarce na Karlův Hrádek lze absolvovat jen pěšky nebo na kole. Cesty jsou z valné většiny asfaltované.

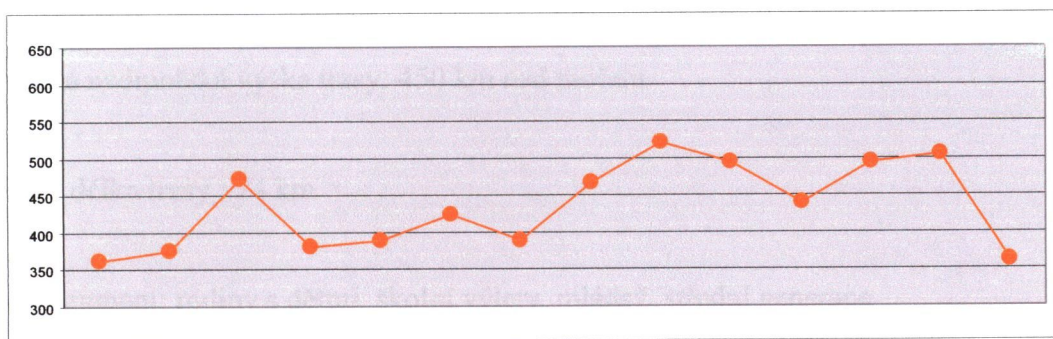
Mezi nejvýše a nejnižše položeným bodem trasy je 159 m. Nejnáročnějším úsekem cesty je stoupání mezi Purkarcem a Novou Vsí na jedenáctém až devatenáctém kilometru.

Tento okruh je označován jako středně těžký kvůli jeho převýšení a ujeté vzdálenosti. Díky velkému množství navštívených míst se doporučuje jako celodenní výlet spojený s občerstvením, popřípadě ubytováním v Týně nad Vltavou nebo okolních vsí. Viz příloha č.1 a č.2.

Průměrná nadmořská výška trasy: 434 km nad mořem

Celková délka trasy : 33 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace

Tabulka č.4

Trasa č.5 – „Putování po stopách Zlatých úhořů“

Z Týna na tržiště do Žimutic, do *Bzí - zámek*, do Modré Hůrky, na tržiště v Horních Kněžekladech, na dvůr Branovice a zpět.

Zámek je přestavěn z původní gotické tvrze pánů ze Bzí ze 14. století.

Je to patrová čtyřkřídla budova kolem čtvercového nádvoří. V přízemních prostorách zámku byla v provozu likérka a sýrárna. V devadesátých letech zde byly natáčeny některé scény z českého filmu "Svatba upírů" či „Zlatí úhoři“.

Popis trasy: Týn n./V. po silnici do Bečic 5 km - po silnici z Bečic do Žimutic 1,5 km - ze Žimutic po silnici do Bzí 3 km - po silnici ze Bzí do Modré Hůrky 1 km - z Modré Hůrky po silnici přes Štipoklasy do Horních Kněžeklad 3,5 km - po silnici do Dolních Kněžeklad

1 km - po silnici do Dobšic 2 km - z Dobšic na silnici z Veselí n./L. do Týna n./V. 0,5 km - dáme se doleva, po necelém kilometru opět doleva odbočka do Branovic - z odbočky cca 700 m do Branovic.

Možno absolvovat pěšky na kole i automobilem. Silnice jsou v těchto místech málo frekventované.

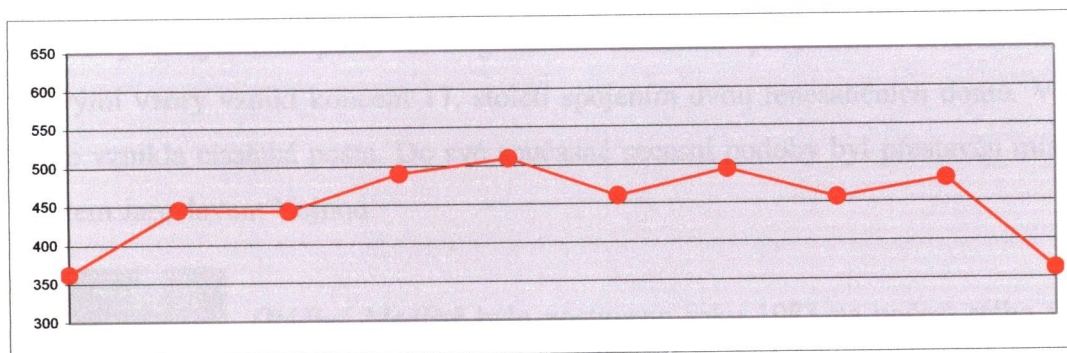
Rozdíl mezi krajními hodnotami nadmořské výšky je 147 m nad mořem. Nejprudší stoupání je mezi prvním a pátým kilometrem mezi Týnem nad Vltavou a Bečicemi.

I přes větší kilometráž i stoupání, při celodenním časovém fondu, se tato trasa dá považovat za středně těžkou. Za příznivého počasí je možno využít koupaliště v Dolním Bukovsku, které se nachází 3 km od obce Bzí.

Průměrná nadmořská výška trasy: 450 m nad mořem

Celková délka trasy : 24 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace

Tabulka č.5

Trasy č.1 – 5 jsou převzaty z knihy „Malý zábavný průvodce Týnem nad Vltavou a okolím“ (autor: Martina Sudová, ilustrace: Miroslav Petřík) a doplněny o technické památky, které se nacházejí na trase, jejich popis, kilometráž, údaje o nadmořské výšce a tabulku.

5.5. Nově navržené trasy po technických památkách

Tyto nově navržené trasy se zabývají výhradně technickými památkami. Jejich vznik byl zapříčiněn absencí takového či podobného produktu cestovního ruchu v řešené oblasti.

Trasa č.6 – „Jak šel pokrok v Týně nad Vltavou“

Po technických památkách Týna nad Vltavou

Kašna je dominantou náměstí. Sloužila coby hlavní zdroj pitné vody pro obyvatele města i domácí zvířata. Po postavení vodovodní sítě získala kovový rozprašovač vody ve tvaru koule a v devadesátých letech byl vodotrysk upraven do dnešní podoby.

Pod náměstím jsou **chodby** ražené ve skále, navazující na podzemní studny. Byly druhotně vybudovány až po zrušení hradu, patrně v baroku (počátkem 17. století), pro potřeby sousedního pivovaru.

Jednopatrový dvojdoměk **pošty** s originálním secesním průčelím s ornamentálními květinovými vzory vznikl koncem 17. století spojením dvou renesančních domů. V roce 1776 zde vznikla císařská pošta. Do své současné secesní podoby byl přestavěn místním architektem Jaroslavem Vojnou.

Otáčivé hlediště bylo postaveno roku 1983 na počest stého výročí znovuotevření Národního divadla na místě středověkého hradu. První se zde hrál Tylův „Strakonický dudák“, dále např. Jiráskova „Lucerna“, nebo Tylova „Lesní panna aneb cesta do Ameriky.“

První zmínka o **pivovaru** nad městem je ze 16. století. V polovině osmnáctého století byl výhradním výrobcem piva pro celé město. Nad vjezdem z Pivovarské ulice je vytesán arcibiskupský znak kardinála Lva Skrbenského. Stejný znak je vidět na hlavní pivovarské budově s charakteristickým "ozubeným" komínem.

Solnice je pozdněrenesanční, patrový dům, s třemi půdami, které pojmuly 10 – 12 tisíc solních beček. Sloužila jako překladiště rakouské soli. Fasádu zdobí fresky lvů se solnými bečkami a mořské panny.

Železný most stojí na místě původního dřevěného mostu, byl postaven roku 1892. Má dvě šedesátimetrová pole, uprostřed řeky s jedním kamenným pilířem, stěny jsou složeny z nosníků spojených segmentovými prvky příhradové konstrukce, spojenými nýtováním.

První vlak vjel do Týna nad Vltavou v roce 1898 a spojil město s obcí Číčenice. Plány na stavbu **železnice** nesly datum již z roku 1874. Do dnešních dnů zůstala v nezměněné podobě dochována budova vltavotýnského nádraží z devadesátých let 19. století

Popis trasy: Výchozí místem je kašna na Náměstí Míru. Na severní straně náměstí, v budově Muzea, je vchod do podzemních chodeb. Na východní straně se nachází budova staré pošty. Jiráskovou ulicí, podchodem, přes přechod na Veselské ulici k Otáčivému hledišti. Na rohu Pivovarské a Veselské ulice je Arcibiskupský pivovar. Stále po Pivovarské ulici až k řece Vltavě. Na druhém břehu Vltavy je Solnice. Směrem po proudu až k Železnému mostu přejít a Nádražní ulicí až k budově železniční stanice.

Tato varianta vede historickým městským centrem a nejbližším okolím, kde je pohyb automobilů značně omezen. Tudiž nejlepší variantou je prohlídka pěšky, popřípadě na kole.

Je určena všem věkovým skupinám návštěvníků. Při rychlé chůzi ji lze projít za tři hodiny, ale díky doplňkovým aktivitám města Týn nad Vltavou, jako je rybaření, koupání v řece, muzeum, restaurace, večerní představení na otáčivém hledišti, výstavy v galerii Art Klub na Náměstí Míru, je optimální si na tento okruh vyhradit celý den.

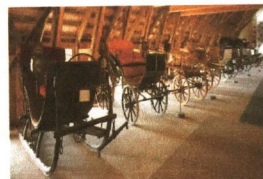
Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace, důchodci

Trasa č.7 – „Z pohádky do pohádky“

Z Týna do Hněvkovic - *Královcův mlýn*, přehrada, do Pořežan - *Soukromé muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky* do Bzí – *zámek*, Žimutic, na *Velký Depot* a zpět do Týna nad Vltavou.

Královcův mlýn stojí na pravém břehu Vltavy. Zůstala dochována unikátní budova původního mlýna s malou vodní elektrárnou (poškozena povodněmi r. 2002). Současná podoba mlýna pochází z přestavby majitele Karla Královce ve 20. letech 20. století.

Soukromé muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky, kde na 900 metrech čtverečních výstavní plochy ve 3-podlažní budově je celkem ke shlédnutí cca 1250 ojedinělých exponátů.

Zámek je přestavěn z původní gotické tvrze pánů ze Bzí ze 14. století. Je to patrová čtyřkřídlá budova kolem čtvercového nádvoří. V přízemních prostorách zámku byla v provozu likérka a sýrárna. V devadesátých letech zde byly natáčeny některé scény z českého filmu "Svatba upírů" či „Zlatí úhoři“.

Velký Depot je barokní pískovcové sousoší Kalvárie vyrobené na popud císařovny Marie Terezie. Stojí na místě původního dělostřeleckého cvičiště a tábora, kde v šedesátých letech osmnáctého století došlo k velkému výbuchu při přípravě ohňostroje ku příležitosti její návštěvy.

Popis trasy: Týn n./V., po silnici do Hněvkovic na pravém břehu Vltavy přes osadu Břehy 2,5 km - Hněvkovice, Královcův mlýn, přehrada Hněvkovice 1 km - z přehradní hráze po silnici na Horní Kněžeklady 3 km – po silnici do Pořežan 2 km, Soukromé muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky – Tuchonice, statek Straširybka (možnost vypůjčení koní) 2 km – Pořežánky 1 km - Modrá Hůrka 0,5 km - Bzí 1 km – zámek a zpět přes Žimutice (sýpka) 3 km – Bečice 1 km - po 2km odbočit vlevo na Smilovice 1 km - na konci vesnice opět vlevo na polní cestu až na silnici 1 km - odbočit vlevo směrem na Týn nad Vltavou - po 2 km Velký Depot po levé ruce - Týn nad Vltavou 3,5 km.

Celou trasu je možno absolvovat pěšky i na kole. Cesty jsou z valné většiny v dobrém stavu s minimální dopravou. Při použití automobilu se musí vynechat část trasy počínající odbočkou na Smilovice. Místo toho lze pokračovat stále po té samé silnici, kdy po 4 km je Týn nad Vltavou.

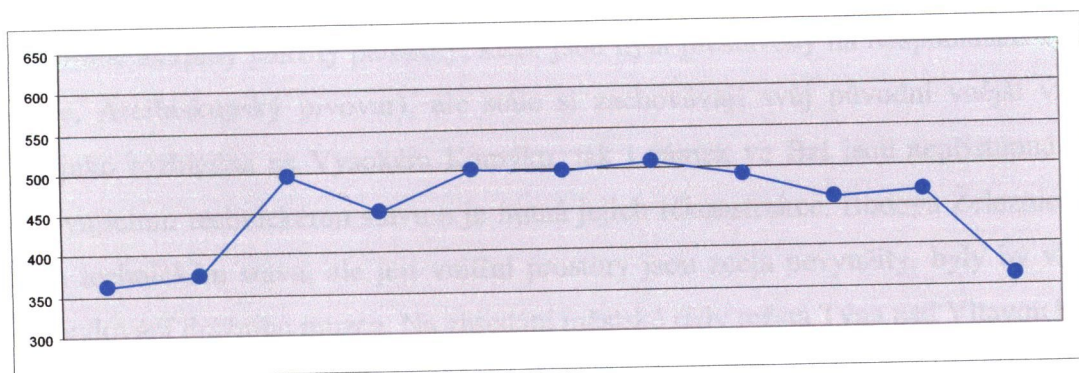
Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším bodem navrhovaného okruhu je 144 m nad mořem. Nejhorší stoupání je hned na počátku, mezi Hněvkovicemi a Horními Kněžeklady.

Trasa lze zařadit do kategorie středně těžká. Hlavně kvůli prudkému stoupání mezi Hněvkovicemi a Horními Kněžeklady na třetím až šestém kilometru. Doporučený časový fond záleží na zúčastnění se doplňkových aktivit během cesty, jako je stravování, koupání a prohlídka muzea. Viz příloha č.2, č.4. Maximální strávený čas je cca jeden den.

Průměrná nadmořská výška trasy: 451 km nad mořem

Celková délka trasy: 25,5 km

Cílový segment: rodiny s dětmi, školní výlety, mládež, střední generace

Tabulka č.6

8. ZÁVĚR

Technické památky jsou obdivuhodné pozůstatky tvořivé činnosti našich předků a představují velice bohatý doklad vývoje techniky v různých odvětvích.

Z hlediska cestovního ruchu zkoumaného mikroregionu Vltava, patří mezi nejpoutavější technické památky Soukromé muzeum vozidel a staré zemědělské techniky v Pořežanech. Mezi další, významem na stejné úrovni, patří rozhledna na Semenci, Velký Depot u Smilovic a Královcův vodní mlýn v Hněvkovicích. Z Týna nad Vltavou jsou to tyto: kašna na náměstí Míru, budova staré pošty, zpřístupněná část podzemních chodeb, železný most i otáčivé hlediště.

Do druhé skupiny patří ty památky, které jsou nyní přestaveny na hospodářské objekty (Solnice, Arcibiskupský pivovar), ale stále si zachovávají svůj původní vnější vzhled. Stejně jako rozhledna na Vysokém Kamýku, tak i zámek ve Bzí jsou nepřístupné kvůli nevyhovujícímu technickému stavu a je nutná jejich rekonstrukce. Budova Železnice je v dobrém technickém stavu, ale její vnitřní prostory jsou zcela nevyužity, byly by vhodné pro vybudování drážního muzea. Na zasedání městské rady města Týna nad Vltavou byl již tento problém zmiňován, ale zatím vše ztroskotalo na nedostatku financí.

V poslední skupině jsou objekty, které nelze využít pro cestovní ruch. Mezi ně patří čtyři, již neexistující mlýny (Heinovský, Belhovský, Malostranský a Panský vodní mlýn), se kterými se můžeme setkat jen v literárních historických pramenech..

Práce mapuje mikroregion Vltava, s největším městem Týnem nad Vltavou. Díky již dobře fungující a označené síti cyklotras po celém Jihočeském kraji, mi byla práce tvorby tras ulehčena. Ze zaběhnutých a využívaných tras, doplněných o technické památky, které se nacházejí na značených trasách, nebo v jejich těsném okolí, bylo vytvořeno pět aktualizovaných. Tím jsem zajistila postupné a nenásilné zviditelňování technických památek na uvedeném území. Vyhraněným zájemcům poslouží dvě trasy vedoucí pouze po technických památkách zmiňovaného území. Všechno je doplněno o fotodokumentaci, kilometráž, náročnost i doporučený způsob absolvování. Nechybí ani informace o kulturním vyžití v Týně nad Vltavou, možnosti vzdálenějších výletů, trávení volného času, ubytování a stravování v Týně a okolí.

Většinu pracovních hypotéz, daných na počátku práce, se podařilo potvrdit. Pouze jedna potřebuje delší čas na ověření pravdivosti.

Hypotéza č.1: „Technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu.“ Pravdivost tohoto tvrzení především záleží na dalších zajímavostech zkoumané lokality. V mikroregionu Vltava je velké množství lákavých kulturních i přírodních atraktivit, proto jsou technické památky v ústraní. Dalším důvodem je nevyhovující technický stav, nevýrazné či chybějící značení, špatná dostupnost aj.

Hypotéza č.2: „Většina technických památek bude z různých důvodů pro cestovní ruch nevyužitelná.“ Nejčastějším důvodem je nevyhovující technický stav či zcela změněný interiér budov, již bez původního vybavení, sloužící většinou k hospodářským účelům v majetku fyzických nebo právnických osob. Tato hypotéza se potvrdila.

Hypotéza č.3: „Technické památky nejsou přehledně značeny.“ Tato hypotéza se podařila potvrdit. Jedinou výjimkou je Soukromé muzeum vozidel a staré zemědělské techniky, které má hustou síť turistických značek až do vzdálenosti 10 kilometrů od svého sídla. U ostatních objektů převažuje absence jakýchkoliv značení. Je to způsobeno jejich technickým stavem, funkcí či nezájmem majitelů o jejich prezentaci veřejnosti.

Hypotéza č.4: „Poptávka po technických památkách není srovnatelná s poptávkou po jiných existujících produktech cestovního ruchu.“ Na základě terénního průzkumu a dotazováním v informačním centru i na příslušném oboru městského úřadu v Týně nad Vltavou jsem zjistila, že po technických památkách ve městě a jeho okolí je prakticky nulová poptávka. Hlavní problém vidím v tom, že infocentrum nemá přehled o jejich stavu ani nejeví zájem o prezentaci těchto památek v návaznosti na zatraktivnění mikroregionu Vltava. Marginální význam je přikládán kulturně historickým památkách v čele s kostelem sv. Jakuba.

Hypotéza č.5: „Informovanost o technických památkách vzroste.“ Na základě zpracované databáze technických památek, jejich prezentace na workshopech a sestavení informačního letáku (brožury) pro příslušnou oblast, lze předpokládat, že povědomí o technických památkách vzroste. Nyní bude záležet hlavně na informačních centrech, zda budou získané informace rozšiřovat dál mezi své návštěvníky.

Technické památky jsou v oblasti Vltavotýnska velice různorodé. I přes tuto skutečnost je lze spolu se službami spojit v ucelený balíček služeb vyhovující převážné většině návštěvníků.

Vstupní informace pro bakalářskou práci jsem získávala z odborné literatury, časopisů, internetu, přímým dotazováním i vlastním terénním výzkumem.

Týn nad Vltavou a jeho blízké okolí patří k území s velkým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Svou prací bych chtěla přispět k zviditelnění nejen technických památek, ale i celého mikroregionu Vltava v rámci Jihočeského kraje.

9. THE SUMMARY

This work is describing area around the town Týn nad Vltavou. Týn nad Vltavou is located in the north part of České Budějovice region. It is built-up of twelve villages. First messages about establishing Týn comes from year 1229. Mikroregion Vltava includes Týn nad Vltavou and also 12 villages around the town. The area has 249,82 km² and has about 14,000 inhabitants. Majority of them live in Týn nad Vltavou and Dolní Bukovsko (the biggest one of twelve villages) .

In 1999 Týn nad Vltavou has become a member of „Sdružení měst a obcí Vltava.“ This association solves problems of all members. For example: environmental protection, promotion of this region etc.

The main topic of this work are technical monuments. Technical monuments are relics, which symbolized technical progress in certain historical time. They have huge potential of usage in tourism.

The aim of this bachelor work is to do an analyses of technical monuments in mikroregion Vltava. I have to project usage of technical monuments in products of tourism on basis of primary, secondary information and photos. The main reason will be their attractiveness, accessibility and technical degree.

The subsidiary aim is to make concrete product like cycle-ways or pedestrian paths. Information brochure is a presentation of a new product.

Thanks to very good system of cycle-ways along whole North Bohemia region, the work was little bit easier for me. I did a new one from old and very often used cycle-ways. I added only technical monuments which are located on that ways. I did this because people knows this ways and so they will have something new and interesting. Two ways are bright new. They contain only technical monuments. All ways are inscribed with photos, kilometrage, height etc. Information about how to spend free time in Týn nad Vltavou, where to sleep, where to eat or what to do in evenings are included in supplement.

10. POUŽITÁ LITERATURA

- Čech, J.: Malá encyklopedie cestovního ruchu. Praha: Idea Servis 1998.
- Hesková, M. : Cestovní ruch. Jindřichův Hradec: Fakulta managementu JU 1997.
- Hesková, M.: Základní problémy cestovního ruchu. Praha: VŠE 1999.
- Hlušíčková, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku díl I., Praha: Libri, 2002.
- Hlušíčková, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku díl IV., Praha: Libri, 2002.
- Josef, D.: Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha: Nakladatelství Libri, 2002.
- Karásek, B.: Vltavotýnské pověsti, Blatná: Jihočeské nakladatelství Bratři Řimsové, 1945.
- Klempera, J.: Vodní mlýny v Čechách IV., V. Praha: Libri, 2001.
- Kovář, D.: Okres České Budějovice 1850-2002. Z historie státní správy a územní samosprávy, České Budějovice: Okresní úřad České Budějovice, 2001.
- Krausová, M. : Týn nad Vltavou. Městské muzeum v Týně nad Vltavou, 2000.
- Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004.
- Malá, V.: Cestovní ruch (Vybrané kapitoly). Praha: Ediční oddělení VŠE 1999.
- Novacká, L. a kol.: Technika v cestovním ruchu. Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislavě, Obchodní fakulta, Ekonom 2004.
- Památky, Regionální sdružení Šumava, 2001.
- Pešta, J. : Encyklopedie českých vesnic díl II. Jižní Čechy, Praha: Libri, 2004.
- Pletzer, K.: Týn nad Vltavou, Český Krumlov: Městské muzeum Týně nad Vltavou, 1992.
- Procházka, L.: Lidová architektura na Vltavotýnsku. Městské muzeum v Týně nad Vltavou, 2004.
- Sakař, J. : Dějiny města Týn nad Vltavou díl I., Týn nad Vltavou: Tiskárna Bohuslava Kučera, 1935.
- Sakař, J. : Dějiny města Týn nad Vltavou díl III., Týn nad Vltavou: Tiskárna Bohuslava Kučera, 1936.
- Sakař, J.: Starožitné obrázky Vltavského Týna, Praha: Tiskárna Jana Hausera, 1935.
- Sudová, M.: Malý zábavný průvodce Týnem nad Vltavou a okolím, Týn nad Vltavou : Městské muzeum, 1999

Technické památky Čech, Moravy a Slezska, Praha: Geodézie ČS a.s., 1998.

Internetové zdroje

COT business.*Koně jsou v jižních Čechách jako doma*[on line].VLASEK,D.
<http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=5551>. [2006-03-04].

COT business.*Jihočeská blata*[on line].CEZ.
<http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=5559>. [2005-12-20].

Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.*Týn nad Vltavou(České Budějovice) - silniční most*[on line].DUSAN,J.
<http://www.libri.cz/databaze/mosty/heslo.php?id=3351> [2005-12-18].

HRADY.cz.*Bzi*[on line]. TURÝNA,P.
<http://hrady.cz/index.php?&OID=1566-> [2005-07-06].

TNV.*Tipy na vzdálenější výlety*[on line].KUCEROVA,J.
<http://www.tnv.cz/uzitecne-informace/tipy-na-vzdalenejsi-vylety> [2005-12-04].

TNV.*Mapa města a okolí*[on line].KUCEROVA,J.
<http://www.tnv.cz/uzitecne-informace/plan-mesta/2006-02-09-2.html> [2006-04-07].

www.cez.cz	Skupina ČEZ
www.cot.cz	COT business
www.czso.cz	Český statistický úřad
www.hrady.cz	Památky, a další historicky nebo turisticky zajímavá místa ČR
www.hnevkovice.cz	Oficiální stránky obce Hněvkovice
www.jihocesky-kraj.cz	Jihočeský kraj
www.kultinfo.cz	Památky České Republiky
www.libri.cz	Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku
www.porezany.wz.cz	Oficiální stránky Pořežan
www.registr.cvut.cz	Databáze objektů a autorů

www.muzeum.wz.cz

Muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky

www.tnv.cz

Oficiální stránky Týna nad Vltavou

www.tynnadvltavou.cz

Portál Týn nad Vltavou

Dokumenty

Zákon č. 22/1958, § 2 ze dne 17. dubna 1958 o kulturních památkách a v jeho pozdějších zněních.

Závěrečnou zpráva o projektu „Technické památky v produktech cestovního ruchu“ za rok 2005. Zadavatelem projektu je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“, číslo projektu WB-07-04. Řešitelský tým: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedra cestovního ruchu v Táboře. Odpovědný řešitelem je doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

Topografické materiály

1 : 200 000 Průvodce regionem Jižní Čechy

1 : 75 000 Jihočeské cyklotrasy I.

1 : 25 000 Bechyně

1 : 25 000 Dolní Bukovsko

1 : 25 000 Hluboká nad Vltavou

1 : 25 000 Týn nad Vltavou

10. SEZNAM CITACÍ

1. Dvořáková, K.: Ochrana technických památek. IN: Sborník příspěvků z mezinárodního semináře „Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví“. Ostrava: Státní podnikový ústav, 2001, str. 33-35.
2. Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004, str. 88.
3. Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004, str. 89.
4. Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004, str. 89.
5. Lednický, V.: Využití technických památek v českém cestovním ruchu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004, str. 102-104.
6. Závěrečná zpráva o projektu „Technické památky v produktech cestovního ruchu“ za rok 2005. Zadavatelem projektu je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“, číslo projektu WB-07-04. Řešitelský tým: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedra cestovního ruchu v Táboře. Odpovědný řešitelem je doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
7. Krausová, M.: Týn nad Vltavou. České Budějovice: Herbiaprint s.r.o., 2000, str. 22
8. Krausová, M.: Týn nad Vltavou. České Budějovice: Herbiaprint s.r.o., 2000, str. 55

11. PŘÍLOHY

1. Ubytování
 - 1.1. Hotely
 - 1.2. Penziony
 - 1.3. Ubytovny
 - 1.4. Kempy
 - 1.5. Chaty
 - 1.6. Agroturistika
 - 1.7. V Soukromí
2. Stravování
3. Historické památky v Týně nad Vltavou
4. Kulturní možnosti v Týně nad Vltavou
5. Tipy na vzdálenější výlety
6. Orientační plán města Týn nad Vltavou
7. Týn nad Vltavou a okolí – mapa
8. Správní obvod Týna nad Vltavou – obecně geografická mapa
9. Informační leták
10. Fotogalerie technických památek

1. Ubytování

1.1. Hotely

- Hotel Zlatá loď - www.elbh.cz/hotel, Náměstí Míru 251, Týn nad Vltavou, tel. +420 385 731 213
- Hotel Blanice Veselská 709 - Týn nad Vltavou, tel. +420 385 731 321
- Hotel Nový Dvůr - www.novydvorsro.cz, Hosty 6, tel./fax +420 385 731 485

1.2. Penziony

- Penzion Plzeňka – Tyršova 31, Týn nad Vltavou, tel. +420 385 732 108
- Vinotéka Pod Kostelem - www.podkostelem.com, Pod kostelem 223, Týn nad Vltavou, tel. +420 385 731 171
- Penzion Vlasta - Zadní Podskalí 47, Týn nad Vltavou, tel. +420 385 731 719
- Penzion Zámecká pošta – Neznašov, tel. +420 385 731 600
- Domov sv. Anežky, o.p.s. - Čihovice 30, tel. +420 385 724 007
- Penzion a kemp Červený mlýn - <http://www.cervenymlyn.cz>, Nuzice 35, tel. +420 385 732 646
- Pivovarský dvůr Dražič - <http://lipan.hyperlinx.cz>, Dražič 50, tel. +420 382 588 828
- Pension Vltavan - Purkarec 92, tel. +420 385 725 104
- Pension Atos – Údraž, tel. +420 382 288 152
- Penzion Restaurace Jižní Dvůr - www.penzionjiznidvur.com, Pištín 84, 373 46 Pištín, tel/fax: + 420 387 983 055

1.3. Ubytovny

- Ubytovna Brody - Na Brodech 545, Týn nad Vltavou, tel. +420 602435 365
- Integrovaná střední škola - Hněvkovice 1, tel. +420 385 778 111
- Kanoistický klub Jiskra - Solní 422, Týn nad Vltavou, tel. +420 385 724 555
- Turist. ubytovna Valerie - Nuzice 35, tel. +420 606 390 703
- Srub - Na Brodech 535, tel. +420 602 201 838

1.4. Kempy

- Chatový kemp Vltavín – Neznašov, tel. +420 606 922 036

- Chatový tábor Rusalka - www.ceskekempy.cz/rusalka/, Hněvkovice na pr. Břehu, tel. +420 385 721 360, +420 603 944 725
- Camp Cabrov - www.volny.cz/cabrov, Koloděje nad Lužnicí, tel. +420 385 732 055, tel. +420 775 211 213
- Autokemp Nový Dvůr - www.novydvorsro.cz, Hosty 6, tel. +420 385 731 446
- Kemp Nad Jezem - www.kempnadjezem.webpark.cz, Nuzice, tel. +420 737 768 285
- Rekreační zařízení Nová Louka - www.novalouka.cz, Albrechtice nad Vltavou 170, tel. +420 382 288 198
- Chatové rekreační zařízení Rejzčíkov - tel. +420 382 288 104, tel. +420 602 493 599
- Veřejné tábořiště Jehnědno – Jehnědno, tel. +420 382 288 102, tel. +420 244 470 178
- Chatový tábor Hvožd'any -www.mestobechyně.cz/firmy/chatky, Hvožd'any u Bechyně, tel. +420 603 384 733

1.5. Chaty

- Domek - Slavětice 13, tel. +420 385 734 187
- Penzion s bazénem - www.chalupyachaty.cz/tynnavlt, Přední Podskalí 788, Týn nad Vltavou, tel. +420 607 706 777

1.6. Agroturistika

- Statek Straširybka - www.strasirybka.unas.cz, Tuchonice 11, tel. +420 385 726 957
- Špejchar klub - kulturně- společenské a školící centrum, Čihovice 30, tel. +420 385 724 007, +420 723 763 576

1.7. V Soukromí

- Ubytování, Brašovská ulička 250, 375 01 Týn nad Vltavou, telefon 604 207 826

2. Stravování

- Hotel Zlatá loď (restaurace, pivnice) - náměstí Míru 251, tel.č.: 603499894
- restaurace Plzeňka (restaurace, pivnice) - Tyršova 31, tel.č.: 724137702
- restaurace Zámecká (restaurace) - Zámecké nádvoří, tel.č.: 385731757
- Čínská restaurace (restaurace) - Puchmayerova 225, tel.č.: 607721771
- Čínské bistro (bistro) - Tábořská 563, tel.č.: 721281297
- Kavárna U Mostu (cukrárna, restaurace) - Mostecká 764, tel.č.: 385731800
- restaurace Sokolovna - Tyršova 424, tel.č.: 385721618
- restaurace U Haly - Tyršova 780, tel.č.: 603834412
- Malostranská restaurace - Havlíčkova 58, tel.č.: 385724283
- restaurace V Podskalí - Legií 154, tel.č.: 385731700, restaurace Na Hlinkách - Náměstí Mládeže 746, tel.č.: 602411942

3. Historické památky v Týně nad Vltavou

- Kostel Sv. Jakuba
- Děkanství - Fara
- Dům „U Zlatého slunce“
- Zámek – Muzeum
- Radnice
- Dům č.25
- Dům „U Modré hvězdy“
- Dům „U Zlaté lodi“
- Hřbitov s kostelem Sv. Víta
- Lannův kříž v Horním Brašově
- Boží muka na Malé Straně
- Pomník Matěje Kopeckého
- Kaple Panny Marie Kafkovské
- Dům č.24
- Dům „U Straků“
- Puchmajerův dům
- Vinařická škola
- Hrad

4. Kulturní možnosti v Týně nad Vltavou

- Městské muzeum - Náměstí Míru 1, 375 01 Týn nad Vltavou, tel.: 385 772 302
OTEVÍRACÍ DOBA:
leden - únor zavřeno
březen – květen : po - pá 9 - 16 hod.
červen – srpen : út - pá 9 - 17 hod., so – ne 10 - 17 hod.
září – prosinec : po – pá 9 - 16 hod.
státní svátek v sezóně 13 - 17 hod.
státní svátek mimo sezónu 14 - 16 hod.
- Městská galerie - ART CLUB - Náměstí Míru 2, Týn nad Vltavou 375 01, tel.: 385 772 219
OTEVÍRACÍ DOBA:
Letní prázdniny: denně 10.00- 17.00
pondělí zavřeno
úterý – pátek 13:00 - 17:00
sobota 09:00 - 11:00
neděle 14:00 - 16:00
- Městská knihovna - Náměstí míru 1, Týn nad Vltavou 375 01, tel.: 385 772 305
e-mail : tyn-knihovna@volny.cz
- Kino Hlinecká - Společenský dům, Týn nad Vltavou 375 01
Začátky představení, mimo zvlášť uvedených, jsou v 19.30 hodin
- Divadelní společnost Vltavan - Divadelní společnost Vltavan, 375 01 Týn nad Vltavou
e-mail: dsvltavan@seznam.cz
otáčivé hlediště v provozu pouze během letní sezóny
- Společenský dům - 375 01 Týn nad Vltavou, tel. 385 772 306
- divadelní představení, odborné přednášky, taneční a zábavné akce,
- Internet Automat - tel. 385 458 930
OTEVÍRACÍ DOBA:
pondělí - pátek 13.00 - 20.00
sobota 9.00 - 13.00
- Internetová kavárna - recepce hotelu Zlatá Loď - nám. Míru Týn nad Vltavou
OTEVÍRACÍ DOBA:

Denně 10.00- 12.00 14.00 - 22.00

- Sportovní hala - Tyršova 780, 375 01 Týn nad Vltavou, tel. : +420 385 731 425

e-mail: vera.kusbachova@realitytyn.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

PO – NE 8:00 – 22:00 hod.

- Fitness centrum - OD Brom, Týn nad Vltavou 370 01, tel. 606 321 061

OTEVÍRACÍ DOBA:

Po-pá 9.00-21.00 so 13.00-17.00

- Tenisový klub - správce kurtů: Stanislav Polata, tel. 728 125 067

POPLATKY ZA PRONÁJMY SPORTOVNÍHO ZAŘÍZENÍ:

Nájem pro nečlena TKT - 1kurt/hod.

- Každý den do 16 hod. – 100 Kč

- Každý den po 16 hod. - 150 Kč

- Půjčovny lodí - Rafting klub Temelín - půjčovna - Podskalí, Týn nad Vltavou
- Solárium - Studio Sonet - solárium - Tyršova ul. - objednávky na tel. 385 731 071
- Výletní plavba
- Informační centrum Jaderné elektrárny Temelín - zámek Vysoký Hrádek

Jaderná elektrárna Temelín, 373 05 Temelín - elektrárna

e-mail: infocentrum.ete@mail.cez.cz

Fax: 381 104 900, tel.: 381 102 639

OTEVÍRACÍ DOBA:

Pondělí – pátek 9.00 - 16.00 hod.

v červenci a srpnu od 9.00 do 17.30 hod.

vstup zdarma

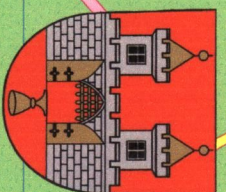
5. Tipy na vzdálenější výlety

- Soutok Vltavy a Lužnice
- Karlův Hrádek - zřícenina gotického lovčího hradu na levém břehu u Hněvkovické vodní nádrže.
- Zámek Hluboká
- Alšova jihočeská galerie Hluboká nad Vltavou - jediné muzeum umění v Jihočeském kraji. Každoročně pořádá jeden z nejstarších hudebních festivalů v České republice Hudební léto Hluboká.
- ZOO Ohrada - na okraji města Hluboká nad Vltavou. na břehu rybníka Bezdrev a v její těsné blízkosti se nachází lovecký zámek Ohrada. Její současná rozloha činí celkem 6 ha - z toho expoziční část je 1,8 ha a 3 ha k dalšímu rozvoji. Specializuje se především na faunu České republiky.
- České Budějovice
- Řetězový most ve Stálci - je jedním z posledních v Evropě, který byl zachován v původní hmotě a konstrukci.
- Bechyňský zámek - původně knížecí hradiště v Bechyni, zmiňované již v 9. století, stojí na nejjižnějším skalním výběžku nad soutokem říčky Smutná a řeky Lužnice.
- Bechyňský klášter - jedna z nejvýznamnějších středověkých architektonických památek Bechyně se rozkládá nedaleko náměstí, na skále nad řekou Lužnicí.
- Bechyňská "DUHA" - most přes řeku Lužnici pro železnici i automobily. Výška mostu od hladiny řeky je 50 m, celková délka mostu je 203,38 m.
- Dobronice - zřícenina hradu na skalnatém ostrohu nad řekou Lužnicí v nadmořské výšce 440 m asi 6 km severovýchodně od Bechyně.
- Orlická přehrada - je součástí vltavské kaskády. Hráz se čtyřmi Kaplanovými turbínami je založena v kaňonovitém údolí nad Solenicemi.
- Orlické jezero - vytváří vodní hladinu dlouhou přes 60 km. Turistickou zajímavostí je chráněný park Píseckých hor. Jezero má překrásné okolí možnost koupání, surfování, plachtění. K dopravě po jezeře je možno využít osobní lodní dopravu.
- Orlík - původně gotický hrad z druhé poloviny 13. století. V parku zámku je pseudogotická schwarzenberská hrobka.

- Zvíkov - byl původně předhistorické hradiště na ostrohu nad soutokem Vltavy s Otavou. Napříč úpravám v průběhu 16. století a rekonstrukci v 19. století zůstal zachován ráz mohutné, raně gotické stavby.
- Helfenburg – zřícenina hradu. Otevírá se z ní nádherný výhled na kraj od Vodňan až k Šumavě.

Týn nad Vltavou

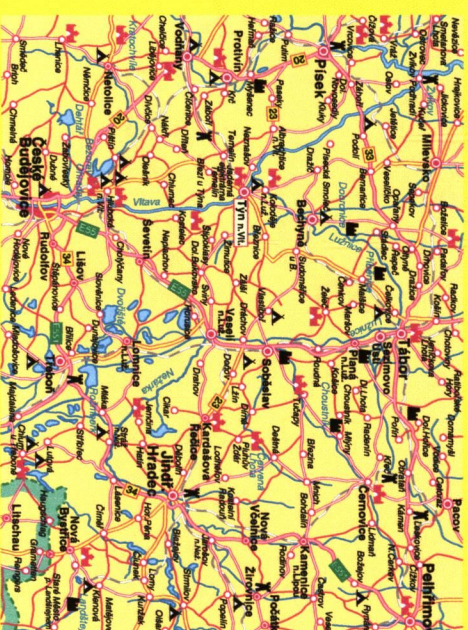
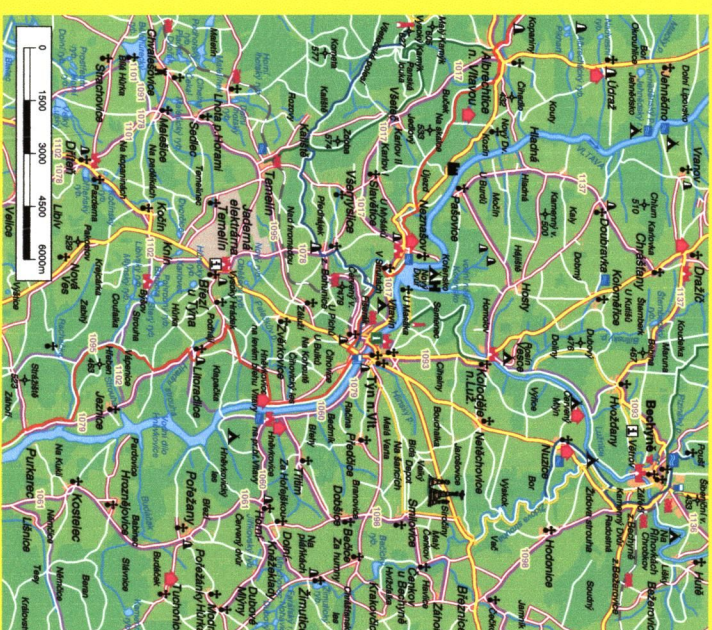
orientační plán města

Koloděje nad Lužnicí 4 km
Bernartice 20 km

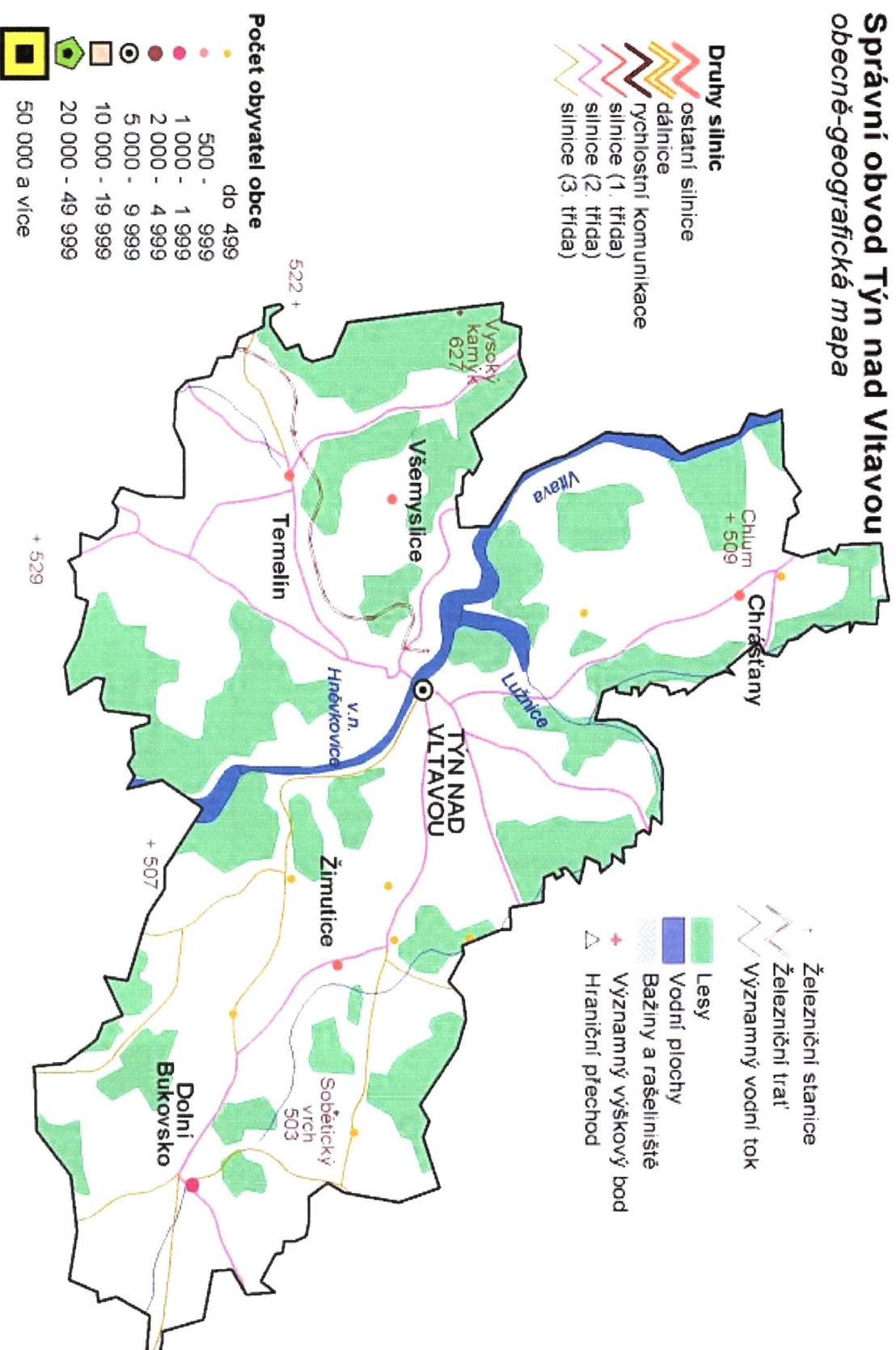
Bechyně 11 km

Sudoměřice 15 km
Tábor 37 km

8. Správní obvod Týn nad Vltavou – obecně geografická mapa

Správní obvod Týn nad Vltavou obecně-geografická mapa

Z jejího popudu bylo ve Vídni vyrobeno trojsoši ukřižovaného Krista, Marie a sv. Jana a umístěno na místě exploze. Autor soch je neznámý.

9. Muzeum historických vozidel v Pořežanech

9 Km jihozápadně od Týna nad Vltavou, v malebné vesničce Pořežany se nachází Soukromé muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky, kde na 900 metrech čtverečních výstavní plochy ve 3-podlažní budově je celkem ke shlédnutí cca 1250 ojedinělých exponátů (nakládní a osobní automobily, koňské kočáry, bryčky, sáně, motocykly, jízdní kola, stará zemědělská technika, nářadí, sešská jízba, modely vláček, automobilů a letadel).

Adresa:

Pořežany 24
375 01 Týn nad Vltavou
České Budějovice

Otevírací doba:

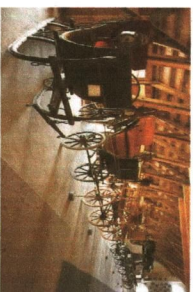
19.4 - 31.10 od 8:00 -
18:00 hodin mimo

pondělí, po domluvě je možno i mimo uvedenou dobu

Ústupné:

Dospělí: 30 Kč

Deti: 10Kč

10. Královceř mlyn

Se nachází cca 4 km jihozápadně od Týna nad Vltavou v Hněvkovicích na pravém břehu (pod zámkem) zůstala dochována unikátní budova původního mlyna s malou vodní elektrárnou (poškozena povodněmi r. 2002). Současná podoba mlyna pochází z přestavby majitele Karla Královce ve 20. letech 20. století. Původně byl mlyn osazen 5 dřevěnými vodními koly na spodní vodu, součástí přestavby se stal jez, jednou zalomený, jehož druhá polovina patří k mlynu č. p. 10 na levém břehu Vltavy náležející Karlu Fiedlerovi (budova tohoto druhého mlyna se nedochovala).

Mapa vltavotýnska :

Informační centrum mikrorregionu V Týně nad Vltavou

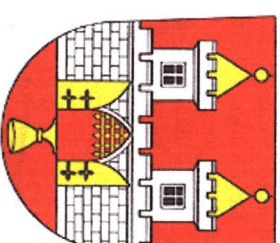
Náměstí Míru 37

375 01 Týn nad Vltavou

tel.: 385 772 301

infocentrum@tnv.cz

www.tnv.cz

Technické památky

VLTAVOTÝNSKA

Centrum města Týn nad Vltavou

1. Kašna

Barokní kašna na náměstí Míru nese na svém severovýchodním nároží datum 1759. Jedná se pravděpodobně o datum opravy. Sloužila coby hlavní zdroj pitné vody pro obyvatele města i domáci zvířata. Teprve v roce 1821 byla obestavěna dvanácti dřevěnými sloupy s řetězy pro výluku dobytka. Když v roce 1915 získalo město novou vodovodní síť, kašna ztratila svůj hlavní účel a byla zachována jako dominanta náměstí. V sedmdesátých letech získal středový sloupek kovový rozprašovač vody ve tvaru koule. V devadesátých letech byl vodotrysk upraven do dnešní podoby.

2. Pošta

Jednopatrový dvojdomek (čp. 86 a 87) na východní straně náměstí Míru s originálním secesním průčelím s ornamentálními květinovými vzory vznikl koncem 17. století spojení dvou renesančních domů. V roce 1776 zde vznikla císařská pošta, zanikl roku 1848. Do své současně secesní podoby byl dům přestavěn na přelomu 19. a 20. století místním architektem Jaroslavem Vojnou.

3. Solnice

Solnice je výraznou dominantou pravého břehu Vltavy, zvané Malá strana. Je to pozdněrenesanční, patrový dům, s třemi půdami, které pojímaly 10 – 12 tisíc solních beček. Solnice byla vybudována v roce 1953. Sloužila jako překladiště rakouské soli, která se dovažela z oblasti Gmundenu. Budova je zachována, na její fasádě se nalézají zajímavé fresky (ivi se solnými bečkami a mořská panna), které by jistě neměly uniknout pozornosti návštěvníků.

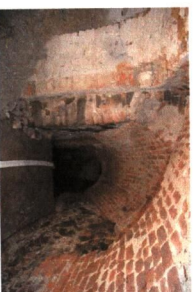
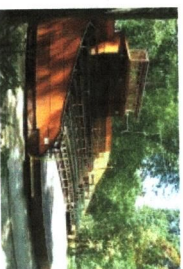

4. Železný most

Postaven r. 1892 na místě původního dřevěného mostu cca 200 m jihozápadně od náměstí Míru (poprvé uváděn již r. 1229, jediný na Vltavě v úseku Praha-Týn). Stavební práce byly započaty 2. května 1892, 17. října zatěžkavací zkouška ocelové konstrukce a začátkem listopadu byl zpřístupněn veřejnosti. Konstrukci vyrobila Pražská mostárna podle návrhu zemského ing. Josefa Mayera. Most má dvě šedesátimetrová pole, uprostřed řeky s jedním kamenným pilířem, stěny jsou složeny z nosníků spojených segmentovými prvky příhradové konstrukce, spojenými nýtováním.

5. Otáčivé hlediště

Otáčivé hlediště bylo postaveno v roce 1983 na počest stého výročí znovuovertví. Národního divadla. Je umístěno v Bedřichových sadech na místě středověkého hradu. Bylo vybudováno za necelé dva měsíce s kapacitou 220 diváků. První se zde hráli Tytlův "Strakonický dudák, dále např. Goldoniho " Poprask na laguně a Benátská Maškardá", dvakrát Jiráskova " Lucerna", Klíperův "Ženský boj", Tylova "Lesní panna aneb cesta do Ameriky", Dřdov "Dalská bítváň hříbná ves aneb Zapomenutý čert" rovněž dvakrát, Shakespearovy "Veselé paničky windsorské", Brdečkův "Limonádový Joe", Klíperův "Hadrián z Římsů" aj. Prostředí se též zalíbilo i režisérovi České televize Miroslavu Sobotovi, který zde v roce 1996 a 1997 natočil dva úspěšné zábavné programy Přítště u vás... Tenkrát v Týně nad Vltavou.

5. Podzemní chodby

Sklepení v Pivovarské ulici je součástí kdysi rozsáhlého labyrintu sklepů (z části propojených do systému podzemních chodeb). Pod náměstím jsou chodby ražené ve skále, navazující na podzemní studny. Na hradišti byly prozkoumány původní sklepy v celkové délce cca 55 m, z dispozice sklepení je zřejmé, že není pozůstatkem hradních budov, ale bylo

druhotně vybudováno až po zrušení hradu, patrně v baroku (počátkem 17. století), pro potřeby sousedního pivovaru. Podzemní prostory jsou trvale zatopeny, jsou přístupné ze sklepních prostorů v zadní části východního traktu zámku, prozatím se podařilo znapovrat cca 80 m podzemního labyrintu, od zámku zhruba ke kašně.

Okolí města Týn nad Vltavou

6. Rozhledna

Železobetonová stavba na konci Aleje míru nad městem, severozápadně od náměstí, stojí na místě, kde se odedávna říká Na Spravedlnosti, podle bývalého městského popraviště. Původně zde stál dřevěný altánek, kterým se v roce 1922 prezentovala na vltavotýnské živnostenské výstavě Márova kruhová cihelna. Ve třicátých letech 20. století ho nahradila dnešní rozhledna, ze které je ojedinělý výhled na Týn nad Vltavou a blízké okolí. Je zpřístupněna bez poplatků během celého roku.

7. Rozhledna na Vysokém Kamíku

Vysoký Kamík se nachází západně od Týna nad Vltavou směrem na Albrechtice nad Vltavou. Je to nejvyšší vrch v Protivinských horách, s výškou 627 m. Na vrcholku je postavena rozhledna, dnes nepřístupná díky nevyhovujícímu technickému stavu. Temeno kopce skýtá krásný výhled na Šumavu. Rozhledna se rozkládá v chráněném krajinném území

8. Depot

Se nachází 3,5 km severovýchodně od Týna nad Vltavou směrem na Tábor, nebo na žluté turistické značce. Roku 1749 zde došlo ke zřízení velkého dělostřeleckého cvičiště, které bylo v provozu až do roku 1778. Barokní pískovcové sousoší Kalvárie je na místě původního dělostřeleckého cvičiště a tábora, kde 20.6.1753 došlo k velkému výbuchu při přípravě atrakcí pro ohňostroji na počest návštěvy císařovny Marie Terezie.

10. Fotografie technických památek

Kašna

Stará pošta

Solnice

Solnice - detail

Železný most

Otáčivé hlediště

Podzemní chodby

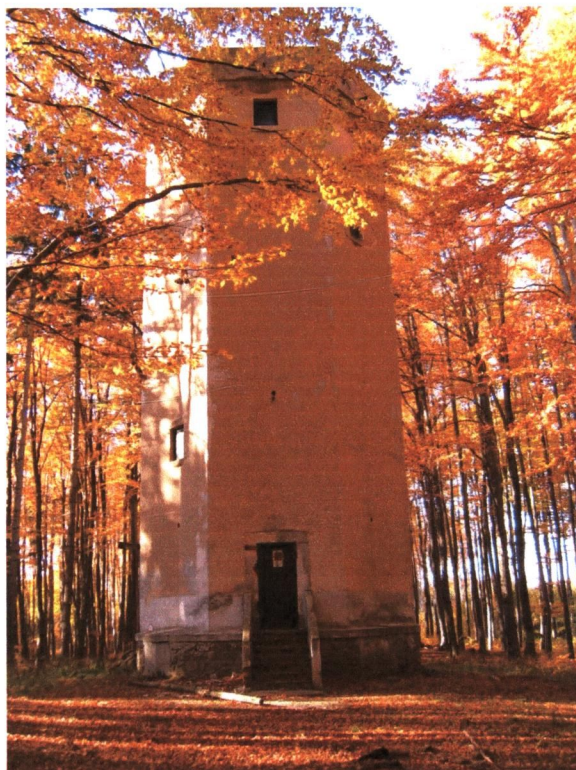
Arcibiskupský pivovar

Rozhledna na Semenci

Rozhledna na Vysokém Kamýku

Velký Depot u Smilovic

Soukromé muzeum vozidel a staré zemědělské techniky v Pořežanech

Královcův vodní mlýn v Hněvkovicích

